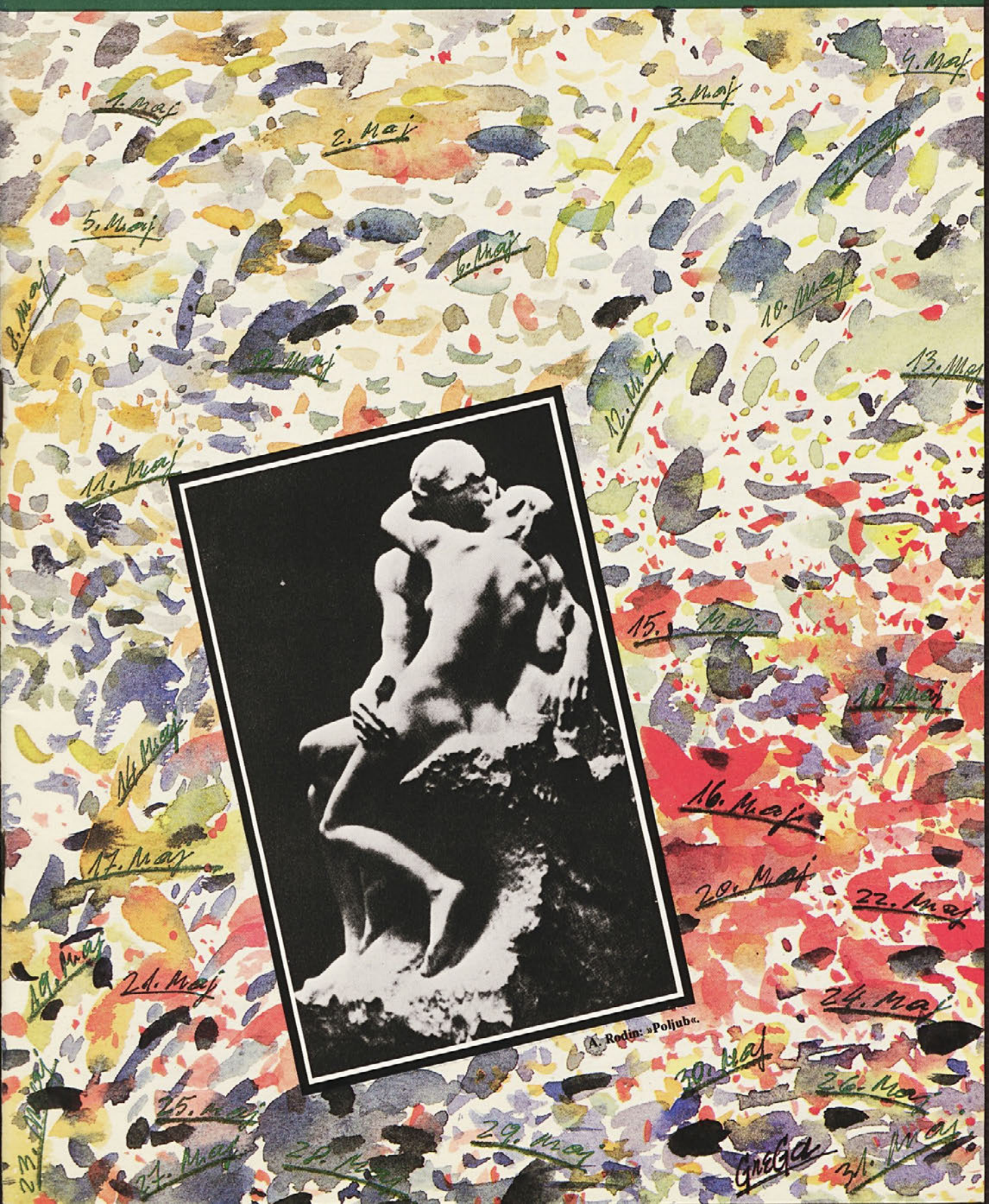

NAS AERO

aero

4/88

A. Rodin: «Poljuba»

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, MAJ 1988

LETNIK XXVII – številka 4

Kako je v naši domovini biti mlad?

Mladost, kot najlepši del človekovega življenja, v Jugoslaviji vse bolj izgublja svoje romantične primesi. Ravno mladina se v naši družbi srečuje z najbolj nevzpodbudnimi razmerami. Naštela bom le nekaj primerov, ker vseh niti ne morem: med nezaposlenimi v Jugoslaviji je največ mladih, izobrazbena struktura nezaposlenih je boljša kot v nekaterih delovnih sredinah, gradnja stanovanj se iz leta v leto krči in s tem tudi možnosti, da bi se mlade družine osamosvojile, vse slabši položaj našega gospodarstva, ki ne vlija zaupanja, velika zunanja zadolženost, togost obstoječega sistema in institucij, ki že vnaprej zavračajo vsake sveže ideje, nezmožnost spreminjanja obstoječega. . .

Kako naj vlijemo mladim zaupanje in vero v lepši jutri? In to v naši družbi, ki že 40 let obljublja »lepši jutri« in zagotavljanje najosnovnejših sredstev za vse! Kljub vsemu pa mladi ostajamo pasivni, se ne razburjamo in ne pripravljamo demonstracij ali revolucije. Zakaj tako? Ali smo izgubili že vso voljo in vero v našo moč in možnost spreminjanja obstoječega? Nam gre tako slabo, da smo že povsem apatični? Ali pa nam še ni tako slabo?

Je na ta vprašanja sploh mogoče odgovoriti? Mladi nanje ne morejo najti pravih odgovorov. Morda pa bi starejši le poskusili! To je navsezadnje tudi njihov dolg do mladih naše družbe!

Jasna Rode

časopisni svet

jožica bratuša, greta doberšek, milena
dobročinšek, marjana filipič, stanka hojnik,
romana johan, ivanka kalan, marjana palir,
tomaž pečnik, jožica radelič, cveta robas,
aleš žerovnik

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

marjan herman

uredila

jasna rode

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

Uvodnik k anketi o mladih, ki skoraj ne potrebuje uvodnika

V maju si je mladost našla svoj praznik! Vendar mladina svoj letošnji praznik ne bo praznovala tako praznično, saj ji množica problemov preveč zastira sonce mladostne razposajenosti.

Mladinska organizacija v Jugoslaviji je ena najbolj protislovnih družbeno političnih organizacij. V svojem okrilju varuje tako klasični koncept »brigadirskih« mladinskih organizacij, kot povsem nova, neformalna gibanja (ekologi, mirovniki, feministke...), ki so prav zaradi potrebe po družbenem priznavanju sprejele okrilje mladinske organizacije. Ta širok diapazon interesov, poti, organiziranosti pa kaže na to, da se mladina, za razliko od ostalih družbenopolitičnih organizacij, poskuša prilagoditi času in ujeti korak z njim. Sprostila je svojo togo organizacijo in jo napolnila z novo, kvalitetnejšo vsebino (vsaj v Sloveniji) ter tako pridobila mnoge nove pristaše med mladimi. Mlade, ki jih uspešno vključuje v svoje vrste le cerkev, ostale družbeno politične organizacije pa so z njimi izgubile stik in si s tem začele kopati svojo pot v naravno izumrtje!

Seveda pa vse le ni tako, da bi mladini omogočalo nemoteno potovanje po lastni poti. Odpori so in njihove nianse bi lahko naštevali v neskončnost. Vedno so se strukture na oblasti upirale novim in svežim idejam. In to počenjajo na takšen način, da novosti odklanjajo in jih zatirajo. Namesto, da bi se od mladih kaj naučili!

In kako je v Aeru? Kako delujejo mladi? V odgovorih anketirancev boste lahko prebrali, kako imajo različne poglede na delo mladih v delovnih organizacijah in da tudi ne vedo natančno, vsaj vsi ne, kaj bi morali delati. Mladi v Aeru smo še vedno v »otroški fazi razvoja«, saj je ZSMS pretežno »ljubiteljska« (citiram eno izmed anketirank), ali pa ne deluje. Morda vsebinski korak naprej pomeni aktiv ZSMS v DSSS, ki bo navkljub mnogim odporom in pomislekom, moral začeti orati ledino drugega mladinskega delovanja. Skrajni čas je že, da to naredimo!

Franci iz tozda Kemija Šempeter pravi, da bi lahko mladi organizirali več zaključnih izletov in spoznavnih večerov. O delu osnovne organizacije ZSMS v tozdu ne ve nič in ob vstopu v delovno organizacijo ga ni nihče povabil med mlade. Mladi bi v naši družbi lahko kaj spremenili na boljše, če bi to bil interes vseh, kajti posameznik ne more narediti ničesar.

Brane iz tozda Kemija Šempeter meni, da je obstoj osnovne organizacije ZSMS v delovnih organizacijah smiseln, saj mladi naredijo mnogo drobnih stvari (čistilne akcije...), ki se opazijo. Brane je bil prej aktiven mladinec, sedaj se pa za delo mladincev ne zanima več toliko.

Mladi bi morali aktivneje vplivati na delovne pogoje in na zaposlovanje. Če bi se organizirali, bi lahko imeli velik vpliv.

Hugo iz tozda Trženje pravi, da je mladina preveč obremenjena z opravljanjem svojih rednih delovnih dolžnosti. V delu ne najde dovolj kreativnosti in svobode in je zato tudi anemična do dejavnosti izven delovnega časa v okviru delovne organizacije. Neiskreni in togi odnosi v samem tozdu mladega človeka prej odbijajo za kakršnokoli delo. Vzorov ni, so že zdavnaj okameneli. Čakamo nekoga, ki bo s kladivom in macolo razbil ta kamen. Grupiranje mladih v že obstoječe institucionalne organizacije v našem tozdu ne bi obrodilo nikakršnih sadov. Trdim, da so mladi v naši družbi in v delovnih organizacijah brez perspektiv. Miselnost mladih bi bilo treba usmeriti v skupne, ne pa si sami zabadati nož v hrbet. Potrebna je enotnost v mišljenju in dejanjih! Še vedno je dosti takih, ki gredo po poteh svojih očetov, ki so pogosto stranpoti.

Tereza iz Delovne skupnosti pravi, da bi morala biti mladinska organizacija tista institucija, ki bi družbo opozarjala na napake in morala bi biti slaba vest delovnih organizacij. Že kar navada iz preteklih let je, da mladina nič ne dela, sedaj pa se osvešča in nestrpnost želi dobiti tisti položaj, ki ga ni imela 20 let. Sicer pa je nestrpnost povsem mladinska lastnost. Mladina je danes bolj osveščena in bolj izobražena, ve o čem govori in ponavadi imajo prav. Vzrok njihovi neaktivnosti iz preteklih let je bil tudi ta, da se ni dalo nič narediti, danes pa je več javnega in mladina lahko tudi več pove, čeprav mora včasih uporabljati ekstravagantnost in ekscentričnost.

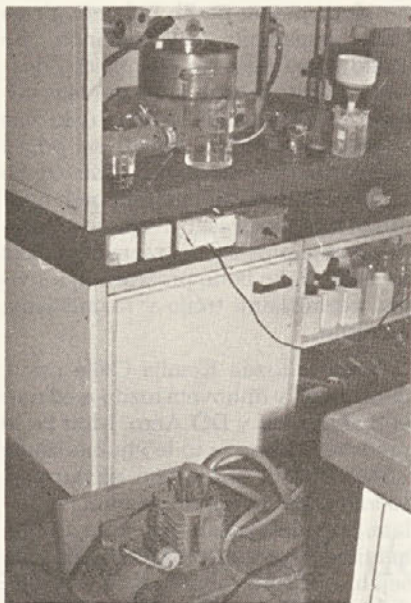
Današnji mladinci predstavljajo našo miselnost, tisto, kar sami mislimo, a ne povemo.

Lojzka iz delovne skupnosti trdi, da so mladi v naši družbi v slabem položaju, saj imajo dobre in revolucionar-

ne ideje, potem pa jih pobijejo ali pa celo preganjajo kot zločince. Še Waldheima tako ne obstojajo! Združeno delo do mladih nima pravega odnosa in zato mladi strokovnjaki vse pogosteje odhajajo. Mladi so odsev naše družbe, so posledica naše vzgoje in ob vseh težavah in stranpoteh mladih bi morali vprašati svojo vest. Mladi začenjajo že zgodaj razmišljati, ker ne vedo, kako bodo preživeli in s svojimi razmišljanji trčijo v razmišljanja starejših.

Anita iz tozda Kemija Celje pravi, da so mladi v njihovem tozdu med najbolj aktivnimi v DO Aero. Moti pa jo predvsem to, da je to le »ljubiteljska« ZSMS (izleti, strokovne ekskurzije, sodelovanje z drugimi mladinci in šolami), te dejavnosti potekajo dobro, manjka pa pravo politično delo. Na sejah občasno obravnavajo osebne dohodke, nagrajevanje, družbeni standard in štipendiranje – to pa še zdaleč ni vse. Mladi so najbolj nagnjeni k spremembam in tega v Aeru ni. Kje so razlogi za to? Morda še niso v tako slabem položaju, saj se jim še ni treba boriti za osnovne pravice. Obstaja pa veliko vprašanj o katerih bi morali biti glasnejši: pripombe o nadaljnjem razvoju Aera, kaj se dogaja v Aeru in družbi in zahtevati najboljše rešitve. Mladini manjka borbенosti in že od nekdaj so bili najaktivnejši študenti, ki so se ukvarjali tudi s širšimi družbenimi temami. V delovnih organizacijah pa naj bi se mladi ukvarjali le z dogajanjem okoli sebe. Pri tem pa velik del krivde nosi tudi občinska konferenca ZSMS Celje, ki ni dovolj prodorna in to se prenaša tudi na osnovne organizacije. V zadnjem času se pojavljajo začetku nezadovoljstva tudi v Aeru, saj mnogi menijo, da je odvajanje sredstev za nerazvite neučinkovito. To počenjamo že 40 let, rezultatov pa ni nikjer. Nezadovoljni so tudi zaradi slabih rezultatov v tozdu Kemija Šempeter, ki že vrsto let ostaja na mestu. Edina rešitev tudi ni v združitvi, v to ljudje ne verjamejo. Tozdv v Šempetru mora ostati aerovski in ta problem moramo rešiti skupaj in najti ustrezne programe. Avtomatska rešitev lahko povzroča le to, da bosta tozda slabše poslovala.

Alenka iz Delovne skupnosti pravi, da bi morala ZSMS, kot organizacija, delovati svobodno. Enoten program v vsaki sredini se ne bi obnesel in zato želi, da bi se mladinci v Delovni skupnosti sestajali večkrat (vsi, ne samo aktiv), izražali svoje želje in interese, pa tudi probleme, ki jih mladi nimamo malo. O mnogih problemih ne govorimo in to zaradi tega, ker jih pogosto nimamo komu zaupati. Pred približno 4 ali 5 leti smo bili mladi v DSSS kar aktivni in takrat je mladinska organi-

Razmere v laboratoriju. . .

zacija res živel. Imeli smo kulturne in zabavne programe ob različnih praznikih in novem letu, pogovarjali smo se in tudi reševali probleme. Takšno dinamičnost v mladinski organizaciji Alenka pogreša tudi sedaj.

Saša iz tozda Grafika mi je povedala, da aktivnosti med mladimi v njihovem tozdu ni. Večina mladih je navdušena nad izleti, ko pa organizirajo kakšnega, se nanj ne prijavi nihče. Če sedaj skličemo sestanke, pridejo nanje le po trije mladinci. Vzrok za takšno neaktivnost je mogoče tudi v tem, da se mladi iz različnih struktur premalo poznajo med seboj. Če bi se dobro organizirali in pripravili, bi lahko v naši delovni organizaciji tudi kaj storili, vendar za družbene probleme med mladimi ni več zanimanja. Vse bolj jim je zanimanje in nujnost siva ekonomija.

Mladi iz Razvojne enote v DSSS so menili, da bi mladinci v DSSS, če bi nastopili enotno, lahko vplivali na izboljšanje delovnih pogojev. Med razvojnimi oddelki v tozdih in v DSSS so velike razlike, saj imajo v Raziskovalni enoti manj sredstev, za nabavo potrošnega materiala pa morajo imeti posebne naročilnice iz nabave. Preveč papirjev ob dviganju surovin iz skladišča normalno delo le ovira. Mladi bi lahko vplivali tudi na zaposlovanje štipendistov, da bi delali na takšnih delovnih mestih, ki ustrezajo njihovi izobrazbi. Menili so tudi, da bi mladi lahko dajali svoje pripombe o bodoči organiziranosti Raziskovalne enote. Vztrajati bomo morali, da bomo dobili konkretne odgovore na vsa vprašanja povezana z organiziranostjo raziskovalne enote. Mladi bi lahko sprožili tudi vprašanje o odpadnih surovinah,

saj se le-te ne smejo več odlagati v Žepino. Odpadne surovine se sedaj skladiščijo v delovni organizaciji ali odlagajo v kanal. To so problemi, na katere bi morali mladi opozarjati, če tega nihče ne želi videti in pravilno reševati. Več pozornosti pa bi morali nameniti tudi stanovanjski politiki in počitniškim kapacitetam, da bodo dosegljive tudi mladim.

ANKETA O MLADIH IZ AERA TOZD MEDVODE

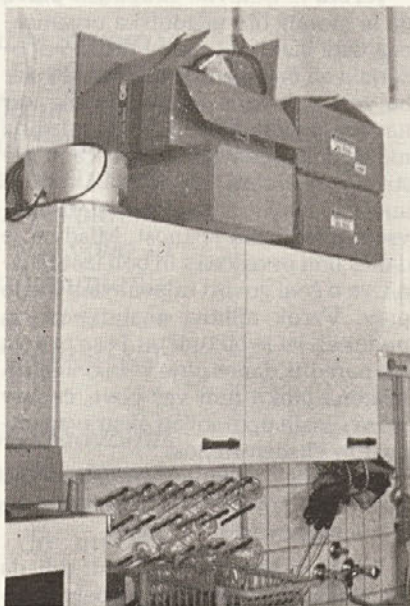
Ob anketi o mladih v Aeru sem povprašala več mladincev našega tozda, vendar mi na vprašanje marsikdo ni hotel odgovorjati oziroma se je odgovoru raje izogibal, da pač nima časa, ali pa da ne sodeluje v mladinski organizaciji. Končno mi je le uspelo za sodelovanje v anketi pridobiti nekaj mladincev, ki so aktivni v OO ZSMS naše tovarne.

Dragomer ĐUZA – nevtralizir v pinotanu:

»Veliko od mladine ne pričakujem, ker mladina nima prave moči ne v naši tovarni in tudi ne v naši družbi. Po drugi strani pa se mladina premalo zanima in je premalo aktivna pri napredku našega družbenega sistema. Mladinci smo izgubili zaupanje v našo vladu, saj je vse preveč obljub, premalo pa storjenega.

Bojim se, da bo po odhodu moje generacije, ko bodo prišli na površje mlajši, stanje v ZSMS verjetno še slabše.

Ob koncu bi rad še dodal, da so mladinci naše tovarne premalo aktivni na vseh področjih, le za šport in rekreacijo je nekaj več zanimanja pa še to po zaslugi organizatorja športne rekreacije.«

... Raziskovalne enote.

Rajka DAVIDOVIČ – analitik II. v laboratoriju:

Mladinci v naši tovarni so dovolj delavni, vendar je njihovo delo premalo upoštevano. Mladinci smo se skušali vključiti tudi v organe samoupravljanja, vendar so imeli naši predstavniki občutek, da samoupravni organi ne upoštevajo dovolj njihovih mnenj in stališč.

Mladina je nezadovoljna z današnjim sistemom, obenem pa ni dovolj močna, tako, da na trenutno stanje naše države ne more vplivati.«

Brane IVANČAN – izparilec pinotana:

»Verjetno je mladina naše tovarne premalo aktivna, saj imamo prvi letošnji sestanek mladincev šele v sredini aprila. Nasploh smo mladinci premalo zainteresirani za sodelovanje v ZSMS, saj se to vidi po prisotnosti na sestankih ali drugih mladinskih prireditvah. Mladinci se tudi premalo vključujemo v družbeno politično življenje.«

Nurija PAŠIČ – izmenski vodja v pripravi lesa:

»Naša generacija živi v času, ko so razmere v celem svetu zelo slabe. Smo generacija krize in dovolj je, da smo aktivni pri delu. Od ljudi, ki so v naši državi na visokih položajih bi morali zahtevati konkretno odgovornost in zelo ostre sankcije v primeru neizpolnjevanja zadanih nalog.

Mislím, da nismo dozoreli sedanjemu samoupravnemu sistemu, ki je dobro zastavljen, pri izvedbi pa, zaradi neodgovornosti, neučinkovit.«

Predsednik osnovne organizacije ZSMS **Salko ČEHIČ** iz tozda Medvode mi na vprašanje, s kakšnimi problemi se srečuje pri svojem delu in kakšen je njegov vpogled v prihodnost, ni mogel povedati kaj spodbudnega:

»Delo mladinske organizacije temelji na predsedstvu mladine in če je aktivno samo predsedstvo, to še ni dovolj. Imamo sestanke, pišemo zapisnike, na sestankih je navadno prisotno samo predsedstvo, udeležba ostalih mladincev pa je tako minimalna, da je ni vredno omenjati – po vsem tem lahko zaključim, da je mladina aktivna samo na papirju.

Večina mladincev naše tovarne počiva v samovšečnem dremežu izletov, delovnih akcij, drugih aktivnosti pa se ne udeležujejo in jih zaradi neudeležbe ne organiziramo več. Za neudeležbo ne morem kriviti samo mladincev, saj so tu še drugi dejavniki, kot npr. izmensko delo, ki aktivnosti tudi omejujejo.

Mladi, ki se zaposlujejo v naši tovarni, tudi ne kažejo posebnega zanimanja za vključitev v mladinsko orga-

nizacijo, niti ne za družbeno politično dejavnost. Tudi zaradi vsega tega je delo mladinske organizacije zelo oteženo.

Skušali smo se vključiti v ZSMS iz medvoških tovarn, toda tudi tu nismo našli pravega razumevanja in smo zopet ostali osamljeni. Vsi naši tozdi pa so od nas precej oddaljeni, zato je sodelovanje z njimi oteženo, tako da ne vidim nobenega izhoda za izboljšanje dela OO ZSMS v Aeru TOZD Medvode,« je zaključil predsednik mladine Salko Čehić.

Cveta Robas
Jasna Rode

Andreja Herić

Andreja Herić – prva stavka v Aeru

Andreja Herić je prva ženska v Aeru, točneje v tozdu Grafika, ki opravlja poklic stavca. Končala je štiri-letno grafično šolo v Ljubljani, in je po poklicu grafični tehnik, specializirana za stavljenje in fotografiranje. V Aeru je od 1. avgusta lanskega leta in je pred kratkim končala pripravništvo. Strokovni izpit pa je opravljala v Aeru in v Ljubljani na grafični šoli.

In kaj je Andreja povedala o svojem delu?

Pravi, da je prišla v fotostavek le slučajno in da ni bila štipendist Aera. Delo je zanimivo, ni enolično in vedno je kaj novega. Andreja pravi, da montira časopisne strani. Po urednikovem zrcalu naredi natančnejšo montažo, ki je pripravljena za tisk. Ko pripravlja obrazce po rokopisih, riše na film in postavljen tekst oblikuje.

Andreja pravi, da ji to delo omogoča precej kreativnosti, potrebno pa je seveda tudi veliko natančnosti.

V grafični šoli je bilo približno pol deklet, pol fantov, tako da je zanimanje za ta poklic med dekleti precejšnje, pravi Andreja. V tem poklicu so bili v preteklosti samo moški, saj so prej delali le na svincu. Z razvojem tehnike se svinec opušča in danes delo poteka izključno na filmu in papirju, zato pa je tudi pripravnejše za ženske. V šoli ti nudijo ogromno teoretičnega znanja, manjka pa praktičnih znanj in izkušenj, meni Andreja. Več izkušenj pa je dobila v času pripravništva. Z našo delovno organizacijo se je spoznala že pred pripravništvom, ko je opravljala počitniško prakso. Ker je bila vsakokrat v drugem oddelku, je tako spoznala velik del Aera

in tozda Grafika. Povedala mi je, da si je v času pripravništva ogledala še druge proizvodne obrate. Sedaj po strokovnem izpitu se ji pri delu ni spremenilo nič bistvenega.

Vprašala sem jo tudi, če kaj ve o delu osnovne organizacije ZSMS v tozdu. Povedala mi je, da o delu mladincev v Grafiki ne ve nič. Enkrat so jo povabili na sestanek, ki se ga na žalost ni mogla udeležiti. Kaj bi morali mladi delati v delovnih organizacijah? Mladi so premalo zainteresirani za to, meni Andreja, čeprav niso brez interesov. Več bi moralo biti izletov, strokovnih ekskurzij in vsega, za kar se mladi zanimajo. Mladi radi govorijo o svojih interesih, le povprašati bi jih bilo treba, je zaključila Andreja Herić.

Jasna Rode

Predstavljamo vam našega novega sodelavca – Matjaža Mraza

Matjaž Mraz je zaposlen v naši Raziskovalni enoti, kjer dodeluje tehnologijo termoreaktivnega papirja – proizvodnja termo mase in nanos mase na papir. V naši delovni organizaciji je od januarja letos, zanimalo me je predvsem dvoje: koliko je v tem času uspel spoznati našo delovno organizacijo in če je seznanjen z delom mladinske organizacije v DSSS oziroma v Aeru.

Matjaž meni, da je delovno organizacijo po določenih področjih spoznal že prej, podrobneje pa so mu jo predstavili na uvajalnem seminarju. Na seminarju so v štirih urah obdelali prav-

ni in samoupravni vidik Aera, DPO in pravi, da je seminar za podrobnejše spoznanje prekratek. Ker je zaposlen na termoprogramu, je ob delu spoznal delo in delovna okolja v tozdu Kemija, z delom ostalih pa ni seznanjen. Pravi tudi, da bi morali vsi s VI. in VII. stopnjo izobrazbe bolj poznati Aereve proizvodne programe in razvojne usmeritve delovne organizacije.

Pripravnštvo je Matjaž opravljal v Cinkarni, oziroma v njenem oddelku v Mozirju. Delo v manjšem kolektivu je bilo bolj razdrobljeno, v Raziskovalni enoti pa je pristop k delu celovitejši. Opazil je, da je ob delu v Raziskovalni enoti preveč administriranja. Preveč papirjev, od prevzema surovin naprej, je le ovira pri delu in takšen sistem je pretog in čakanje na vse predpisane papirje predolgo.

O delu osnovne organizacije ZSMS v DSSS Matjaž ne ve nič, saj ga nihče ni povabil, naj se vključi v delo mladih. Po njegovem mnenju bi se morala mladinska organizacija zavzemati za probleme mladih. Mladi nimajo možnosti koriščenja počitniških kapacitet Aera že zaradi sistema točkovanja. Več točk in s tem prednost dobijo tisti z daljšo delovno dobo in družino, mlad delavec pa je avtomatično postavljen v neenak položaj. Enako pa je tudi na področju stanovanjske politike.

Mladi bi morali uskladiti svoje interese in na osnovi teh tudi delovati. Morda ne bi bilo slabo, če bi organizirali ekskurzijo v naš tozd v Medvodah, saj ga mnogi mladi ne poznajo.

Jasna Rode

Prostorska stiska v laboratoriju...

Individualni, pa vendar objeti

»Ustvarjalec težave in problema je posameznik, ti in jaz, ne pa svet, kot mislimo. Svet je tvoj odnos do drugega. Svet ni nekaj ločenega od tebe in mene; svet, skupnost, je odnos, ki ga mi utemeljujemo ali hočemo utemeljiti med seboj.«¹

Sveta, družbe, sistema, načina gospodarjenja, medsebojnih odnosov ne bomo spremenili, če ne bomo poiskali novih odgovorov najprej pri sebi. Časi masovnih žrtvovanj, prisilnega delovanja na možganske celice posameznikov in skupin sicer še niso minili, toda človek vseeno postaja vedno bolj svoj. Širi se spoznanje, da je velika dragocenost imeti svoj jaz in mnogo večje je spoštovanje, ki ne pristaja na »od Boga dano resnico«, ampak z lastno mislijo poskuša prispevati k dobremu.

V teh razmerjih zdaj svet in tudi naša družba preizkušata svoje moči. Manipulacija z ljudskimi množicami je v zgodovini človeštva nešteto povzročila svetu in tem istim množicam veliko zla. Najbolj nori primer »Sieg-heil« bratstva in enotnosti 20. stoletja se je končal z milijonskimi žrtvami ljudi, ljudi, ki niso mogli dati človeštvu tistega svojega, kar bi mu lahko poklonili kot trajno vrednost in neprecenljivo dragocenost. Koliko izumiteljev, pesnikov, slikarjev, pa čisto navadnih ljudi s preprosto in pošteno dušo je moralo umreti, še predno bi lahko s svojo lastno sposobnostjo poskusili preseči svet nasilja, svet, ki ga še danes s tako veliko zavzetostjo producirajo oblastniki držav, režimov, dežel, ne glede na deklarativno, javno samohvalo o humanosti in demokratičnosti ravno njihove zamisli o življenju v neki skupnosti.

Kot del te svetovne »razparceliranosti« smo tudi mi z vsemi mogočimi pregradami omejeni v tem spodnjem delu Evrope. Obremenjeni ali neobremenjeni z zgodovinskimi izkušnjami danes bijemo podobne boje kot ostali svet, le da so »okrancijane« s povsem lastnimi posebnostmi.

Pa vendar vidim tudi pri nas v zadnjem času močan upor lastnikov lastne pameti. Razredni boj je potisnjen na stran. Manj je ostrih črt med kmetom in delavcem, med generacijami,

tudi vprašanje obstoja opozicije, kot bistvenega v boju za oblast, se mi zdi obrobno. Morda se bo bralcu na prvi pogled zdelo čudno, toda tu v središčni položaj postavljam MLADINO, tednik, ki ne vzdrži vzporednice z mladino, toda medij, ki vsebuje vso tisto individualnost, moč upora proti skupinski miselnosti. Ni slučajno, da se okoli uredništva vrtijo pisci, sodelavci, dušniki različnih let, pogledov, nagnjenj, še manj pa je čudno, če pogledamo strukturo bralstva. Politični časopis, ki išče kupce za razprodajo svoje naklade tako, da jih ne deli, a jih tudi ne vmeša v kalupe.

Teh nekaj stavkov o dobrem časopisu seveda nisem zapisal kot poizkus poceni reklamiranja izdelka. Ne, to je le poudarek neki usmeritvi. Razvoj v smeri individualizacije in odgovornosti vsakega posameznika za svoje življenje in življenja drugih.

Tu seveda, dobri predalčki ne pomagajo kaj prida. Okorele in preživet, z eno samo dogmo napihnjene institucije, ki še vedno kot osnovno vodilo ohranjajo princip nasilja, ne morejo slediti človeku, takšnemu, ki je zavrnil skupinski »žur«, voden s trdo roko vodilne sile, ki tudi ne išče samega sebe, ampak skozi sebe išče rešitve za sožitje z drugimi ljudmi, naravo in na koncu koncev tudi sožitje s samim seboj.

V tem smislu vidim danes to naspotje, ki ga čutim kot mlad ali star človek v svojem okolju, bližnjem in daljnem. Seveda tu nastopajo kot igralci najrazličnejše vrednote, ki smo si jih pridobili ljudje v obdobju svojega življenja, obdobju svoje socializacije. Marsikaj nam je bilo vsiljeno, pa nam je zdaj zraslo »pod kožo«. Meni in tebi se dogaja, da sodiva človeka le iz ene, »svoje« strani. Na tak način mu odzema svobodo, potiskava ga v kot in siliva v to, da si poišče zavetje v navidez varnem okrilju drugega, skupinskega mnenja, ki pa je lahko porojeno v zelo »zviti« in »brihtni« buči.

ZAKAJ bi iskali svet nasilja, rojeni smo vendar za čisto kaj drugega. Toliko različnih stvari lahko počnemo.

Eno možnost vam ponujam, spet z »ukradenim« citatom Mance Košir:

»... in ljudje smo angeli z eno samo perutjo. Zato lahko letimo le objeti.«

TUDI V KONTRASTU JE HARMONIJA.

¹ Naša žena, april 1988, Manca Košir: Iskanja harmonije, iz knjige Krišnamurti: Duh i sloboda, Beograd 1987.

Demokratizacija v Narodnem domu?

Aktiv celjskega območja društva novinarjev Slovenije je za 30. marec 1988 napovedal precej zanimivo okroglo mizo z naslovom: VLOGA MNOŽIČNIH OBČIL V PROCESU DEMOKRATIZACIJE.

Gosti – predstavniki vseh najpomembnejših slovenskih novinarskih hiš – so bili brez dvoma vsi zanimivi: BOŽO KOVAČ, TITI DOBERŠEK, BORIS BERGANT, LENART ŠETINC in MANCA KOŠIR.

Pogovor pa sta povezovala VILI EINSPIELER in SLAVKO PEZDIR.

Ali javnost res čedalje bolj zaupa množičnim medijem ali pa samo čedalje bolj potrebuje informacije? Manca Košir pravi, da je vse večje zanimanje za časopise, novice in vesti samo posledica krize, v kateri se vsi poskušamo znajti. Naša družba ima bolj malo stalnic, morda je stalnica v tem, da se nam vse spreminja in to na slabše. Pri tem pa je vloga časopisov, radijskih in televizijskih programov čedalje večja, saj se ljudje opirajo nanje in v njih iščejo vodilo tudi za pot iz krize. Ob tem pa se povečuje tudi pomen dela novinarjev, zapisovalcev in kronistov našega vsakdana.

Televizija Ljubljana je najbolj konzervativni medij, ki obvešča v Sloveniji. Tako radio kot časopisi imajo konkurenco v mnogih mladinskih publikacijah in v Radiu Študent (vsaj tam, kjer se sliši), če menimo, da je Delo dolgočasen dnevnik, bomo raje kupili Mladino, Danas, Katedro, ali pa kaj drugega (Božo Kovač, glavni urednik Dela, je ves ogrožen dejal, da ima Mladina (50.000) polovico naklade Dela (100.000), in tej konkurenci se bo moralo Delo prilagoditi in izboljšati kakovost. Televizija Ljubljana pa ne gleda na potrebe slovenskega občinstva, ker ima monopol (naročnino za RTV plačujemo le v Ljubljano, a če bi imeli možnost, bi plačevali naročnino

za kakovostnejšo RTV hišo) nad slovenskim prostorom in vodi svojo dolgočasno programsko politiko. Tako vsi negodujemo nad slabim programom in preklapljammo na druge (če jih seveda dobimo)! Samo konkurenca izboljša kakovost, tudi televizijskih programov!

Razpravljalci so tudi omenili, da ni časopisa na tem božjem svetu, ki se ne bi ukvarjal s politiko! Vsak časopis je vedno pod vplivom nekoga in ta »nekdo« tudi usmerja uredniško politiko.

Celjsko občinstvo (vsaj izgleda tako) ni vajeno takšnih okroglih miz in vsi so razočarani obsedeli v dvorani Narodnega doma, ko so videli, da ni predstavnikov Mladine. Premalo se zavedamo, da naš prostor ne oblikuje le tednik Mladina, temveč predvsem RTV in »uradni« časopisi. In ravno zaradi tega so bili vsi prisotni še bolj zanimivi, tega pa celjsko občinstvo ni znalo izkoristiti! Škoda! Lahko bi bilo prav zanimivo!

Jasna Rode

Manca, gledal tvoje sem oči sanjave

(zelo osebni pogled na dogodek)

V sredo, 30. marca, smo v našem mestecu Peyton pričakovali pravi happening. Za okroglo mizo o vlogi množičnih občil v procesu demokratizacije naj bi z ritko ob ritki sedeli Božo Kovač, Tit Doberšek, Vili Einspieler (DELO), Boris Bergant (TV in prečastiti predsednik DNS), Manca Košir (FSPN) ter Franci Zavrl in Robert Botteri (»poglavarja novinarjev iz rodu pobalinov«).

No, tisti, ki smo se zbrali v mali dvorani Narodnega doma, smo si tudi v resnici lahko čisto od blizu ogledali vse sivolase in modre, zgoraj omenjene glave in eno malo drugačno. Toda, glej ga zlomka. Notranji sovražnik ima prste vmes tudi kadar ga ni. Mulca, komandanta enot »koje vode specialni rat«, sta iznašla novo vojno zvižgačo.

Kot naš Tito v bitki na Neretvi, sta se spretno izognila nastavljeni pasti, lokalni novinarji pa so si lahko pri pričar sami odgovarjali na skrbno pripravljena vprašanja.

Z dolgimi nosovi so se spraševali: »Pa zakaj jih ni, saj jim vendar nismo hoteli nič hudega. Samo pomagali bi jim, jih malo usmerili in jih razložili kaj mi počnemo, da smo tako zelo strokovno podkovani, kot najboljši lipicanci. In kako smo celo profesionalni, četudi pisati ne znamo.«

Sivolasi možje za pogrnjeno mizo pa so prikimali in odkimali ter se prav prijetno počutili med nami. Popolnega lagodja pa si le niso mogli privoščiti. Misli jim je zmešala, kdo drug kot ženska. Manca Košir. Manca Košir jim je podtaknila kar nekaj »klopotev«, enega je Božo Kovač tudi priznal. »Hudič babji«, so morda premlevali v sebi, na glas pa so ji oporekali le zmerno, saj bi sicer lahko izgubili s še veliko višjo razliko v zadetkih.

Poleg ostalega so skrušeno in ponosno obenem priznavali kako pridno berejo MLADINO, pohvalili pa so se, da se v zadnjem času tudi njim dviga, in to celo tako, da pri tem pravih pritiskov sploh ne čutijo.

Malo mi bo ostalo v spominu s te celjske tribune, kajti o tem, kako so dobri na televiziji in v DELU, se rajši prepričam sam, na lastne oči. Pa vendar mi ni žal, da sem bil tam. Zaradi Mance.

Še danes sem tako zmeden, da sploh ne vem, ali jo je bilo lepše gledati ali poslušati. Oboje me je začaralo.

P. S. Robert Botteri in Franci Zavrl! V času, ko v naših krajih divja specialna vojna in je zemlja modra od krvi, verjamem, da vama ni do prijaznega klepetu. Pa saj nista Bojan in Mateja. LE ROBI IN FRANČEK.

Aleš Žerovnik,
v Celju, 31. marca

S Popotnikom lahko poceni letujete

Že v Informacijah smo pisali o ponudbi **POPOTNIKA**, vendar smo se odločili, da vam bomo še enkrat in podrobneje predstavili njegov počitniški program.

Počitnice so najlepši del življenja, pravijo. Morda so še najlepše za mlade ljudi, ki se lahko brezskrbneje podajo nanje. Vse se vedno vrti okoli denarja in za plitvejši žep so še vedno najbolj primerne počitnice, ki jih omogoča sindikat v delovnih organizacijah. Na žalost pa je teh kapacitet čedalje manj za vse več želja zaposlenih. V Aeru imamo počitniški kapacitet le za 9 % delavcev, v Medvodah pa 16,3 % in zaradi sistema točkovanja mladi le redko pridejo na seznam. Najpogosteje se pojavljajo med eno tretjino neuvrščene prosilcev za počitniške kapacitete. Zato vam tudi ponovno predstavljamo ponudbo **POPOTNIKA**.

Najprej **osebna izkaznica POPOTNIKA**.

MAKARSKA je naše zelo obiskovano letovišče, po katerem je dobila ime vsa riviera. Ima eno najlepših plaž na Jadranu, dolgo 1500 m in je obkrožena s parkom in borovim gozdom.

Tu je bilo že antično naselje **MUCCURUMA**, ki so ga porušili Avari sredi 6. stoletja, nato so ga imeli v rokah Neretljani, kot utrdbo v bojih proti Benečanom. Priznavali so oblast hrvaških in ogrsko-hrvaških kraljev, potem pa so bili 150 let pod Turki (do 1646), nato pa so bili do 1797. leta pod Benečani.

V **FRANČIŠKANSKEM SAMOSTANU** je bogata zbirka školjk, tu imajo šest primerkov najdražjega jadranskega polža – vsak je vreden en avtomobil – ta polž se imenuje **MITRA ZONATA**. Polževa lupinica je črne ali čokoladne barve z dodatkom temno rumene, rdeče ali pomarančne barve. Polž živi samo na jugoslovanski obali Jadrana, dolg je 60 cm in so ga prvič opisali 1817. leta. Poleg šestih omenjenih polžev sta ohranjena samo še dva primerka v Trpnju in Splitu.

V **ŽUPNIJSKI CERKVI SV. MARKA** so ikone iz 16. stoletja, portreti makarskih škofov (do 1828 je v Makarski sedež škofov) in umetniški predmeti, ogledate si lahko še baročno cerkev **SV. FILIPA** in ostanke cerkve **SV. PETRA** (15. stoletje).

LETOVANJE 88
MAKARSKA

CENE:	PRED IN POSEZONA (junij, september)	SEZONA (julij, avgust)
Zasebne sobe s TWC	141.000,-	239.000,-
Zasebne sobe I. kat.	117.000,-	198.000,-
1/3 bungalov in prikolica Adria	99.000,-	162.000,-
1/2 bungalov in prikolica Adria	110.000,-	187.000,-
1/2 Prikolica Treska	87.000,-	144.000,-

SEZONA:

Odhod iz Celja	Povratak iz Makarske	Odhod iz Celja	Povratak iz Makarske
1. 7.	11. 7.	28. 7.	7. 8.
10. 7.	20. 7.	6. 8.	16. 8.
19. 7.	29. 7.	15. 8.	25. 8.

ODHODI: PREDSEZONA:

Odhod iz Celja	Povratak iz Makarske	Odhod iz Celja	Povratak iz Makarske
3. 6.	10. 6.	24. 8.	31. 8.
9. 6.	16. 6.	30. 8.	6. 9.
15. 6.	22. 6.	5. 9.	12. 9.
21. 6.	28. 6.		

POSEZONA:

Sedež ima v Kocenovi 2, v Celju, telefonske številke pa so naslednje: (063) 22-664, 24-019 in 24-013.

Mladi lahko v poslovalnici dobijo domače in mednarodne izkaznice za mladinske hotele (YOUTH HOSTEL) in razne popuste:

- IUS je izkaznica za študente in z njo ima lastnik popuste pri vstopninah v muzeje v Vzhodni Evropi.

- ISIC je izkaznica za študente in z njo ima lastnik popust pri vstopninah v muzeje v Zahodni Evropi.

- YIEC pa je izkaznica, ki omogoča mladim do 26 let popuste pri vstopninah muzejev in galerij Zahodne Evrope.

- ČLANSKA IZKAZNICA ZA FERIJALNI SAVEZ JUGOSLAVIJE je hkrati tudi izkaznica za INTERNATIONAL YOUTH HOSTEL FEDERATION in omogoča popuste pri prenočiščih in prevozih doma in v tujini. Pri včlanitvi v Ferijalni Savez Jugoslavije ni starostnih omejitev.

V poslovalnici POPOTNIKA nudijo tudi informacije o youth hostlih v tujini (naslove, telefonske številke in cene) imajo pa tudi VODNIK ZA YOUTH HOSTLE, ki ga lahko kupite.

POPOTNIK lahko organizira izlete za mlade, organizira prevoz, tudi regisirano, omogoča nakupe smučarskih vozovnic... Omenili pa bomo **MAKARSKO**, kjer ima POPOTNIK zakupljene zasebne sobe, bungalove in počitniške prikolicice.

Letovišče SAVINJA leži na začetku mesta Makarska, v smeri prihoda iz Splita, v borovem gozdu in 150 metrov od morja. Bivate lahko v dvo- ali triposteljnih počitniških prikolicah. Bungalovi imajo skupne sanitarije, umivalnice in tuše, zasebne sobe pa so v neposredni bližini letovišča.

Vsi, ki koristijo počitniške kapacitete POPOTNIKA, se hranijo v njegovi samopostrežni restavraciji.

Ob prijavi se lahko odločite za lasten prevoz, ali pa za prevoz, ki ga organizira POPOTNIK (vlak, avtobus).

Cena prevoza je 23.000 dinarjev. **Ob prijavi morate plačati 70.000 dinarjev na osebo**, ostalo pa 15 dni pred odhodom.

V času glavne turistične sezone je v cene vključeno deset polnih penzionov, v času izven sezone pa šest.

Za **otroke do 3 let** starosti znaša cena le **15 % režijskih stroškov od redne cene paketa**. Otroci spijo s starši in v to ceno ni vključena hrana. **Otroci od 3 do 7 let imajo 50 % popusta**, če spijo s starši, oziroma 25 %, če uporabljajo lastno ležišče. V to ceno je vključena tudi hrana.

ZA ZAKLJUČEK:

DELOVNIM ORGANIZACIJAM PONUJAJO ZAKUP KAPACITET ZA CELOTNO SEZONO IN DAJEJO 5 % POPUST NA REDNO CENO. O takšnih ponudbah bomo morali v prihodnje v Aeru resneje razmišljati!

Jasna Rode

Mlade družine pred vrati revščine

V teh kriznih časih, še posebej pa v negotovi in nič kaj rožnati prihodnosti, ki se nam obeta, ne bi hoteli biti še enkrat mladi – pravijo domala vsi starejši ljudje, zlasti zakonci, ki že desetletja živijo skupaj.

Biti danes mlad, biti danes tik pred tem, da si ustvariš družino, je namreč vse prej kot obetajoče.

Nihče ne trdi, da je bilo v preteklosti lahko dobiti dobro službo, ali da so mladi čez noč dobili streho nad glavo, toda tako težko kot je danes, ni bilo še nikoli.

Žalostna je ugotovitev, da gre najtežje tistim mladim parom, ki si bodo morali, ali to že počno, PRAV VSE KUPITI SAMI, ker nimajo premožnih staršev.

Vsi skupaj veliko pričakujemo od mladih, od njihove strokovnosti, pridnosti, nenazadnje do tega, da bi imeli vsaj dva, če ne kar tri otroke.

Kaj pa naša družba nudi mladim parom?

Pravzaprav skoraj nič, razen praznih obljub.

Začnimo s stanovanji, katerih kvadratni meter v Sloveniji ta trenutek stane povprečno 1,3 milijona dinarjev. Ne pozabimo, da smo v začetku sedemdesetih let v povprečju zaslužili za približno za 1,5 m²; danes pa samo še za 0,27 m² ali za 27 cm² stanovanja na mesec.

*Ferijalni savez
Jugoslavije*

ČLANSKA KNJIŽICA

Mladi bi imeli več možnosti za lasten dom, če bi po vseh mestih pozidali, adaptirali, naselili vsa podstrešja in vse pralnice v starih hišah in blokih, če bi se prazne individualne hiše ter prazna stanovanja vzela tistim, ki jih ne uporabljajo.

Če pa družina že ima stanovanje, potem mora plačevati visoko stanarino. Kam gredo ta sredstva, ni nikoli jasno. Mi smo za ekonomske cene, a če pristajamo nanje, bi morali vsi dobiti tudi ekonomske plače.

Poleg tega družina potrebuje še druge dobrine.

Za začetek vsaj štedilnik, pralni stroj, hladilnik, pomivalno korito, mizo, štiri stole, dva enojna jogija, nekaj posode, posteljnine in brisač.

Vse to je po najnižjih cenah sredi letošnjega februarja stalo 2,3 milijona dinarjev. To pa ne pomeni, da bodo marca cene iste.

Zdaj že lahko preidemo na naše otroke – naše največje bogastvo.

Ljudje naj bi imeli otroke dokler so še mladi, mar ne? Tu pa nastopijo naslednji finančni problemi. Naj imamo

še tako radi otroke, brez nujnih sredstev jim ne moremo nuditi lepega in srečnega otroštva.

Ko se otrok rodi, starši dobijo paket za novorojenčka, ki je po pravici povedano zelo bogat, a vendar otrok rabi še posteljico in jogi, otroški voziček in hrano.

Potem so tu obleke, čevlji in vsa ostala garderoba. Statistični podatki pri sestavljanju košarice so prikazani v tem smislu, da bi otroku v treh letih kupili le en plašč.

Otroku pa ne moremo prepovedati, da bi rasel. Ne vemo, komu so torej namenjeni takšni podatki, če so praktično neživljenjski?

In tako preidemo na osebne dohodke.

Po ustavi, ki še velja, imamo vsi pravico do dela. Glede na veliko število brezposelnih v Jugoslaviji je ta pravica marsikomu odvzeta.

Hkrati pa v ustavi piše, da naj bi vsak prejemal osebni dohodek po sposobnostih in po potrebah.

Vsi vemo, da je osebni dohodek vse manj odvisen od dela, pač pa od sreče, kje si zaposlen.

Zajamčeni OD je sredi februarja znašal 160.000 din. Če že živimo z največjo inflacijo v Evropi, bi morali zajamčeni OD sproti poviševati.

Potem smo v slovensko resolucijo zapisali (na predlog sindikata), naj bi vsak zaposleni zaslužil toliko, da bi dostojno preživel sebe in še enega otroka.

Torej, če sta oba zakonca zaposlena, če delata osem ur na dan, je prava sramota, če sta socialni problem.

Ne zavzemamo se za uravnilovko, ne podpiramo teorije enakih želodcev, smo pa za to, da tisti, ki so redno in polno zaposleni, zaslužijo toliko, da bi končno naša sociala nehala reševati probleme tistih družin, v katerih sta dva zaposlena. Ljudje so omejili svoja pričakovanja in se sprijaznili s krizo, ki že predolgo traja.

Včasih, saj se še spominjate, smo z zanosom prepevali, kako lepo je v naši domovini biti mlad...

Povzetek iz Naše žene
pripravila:
Cvetka Ramšak

NAŠE AKTUALNE TEME

kot v letu 1986 (načrtovanih je bilo 12 %). V planskih dokumentih pa smo zapisali, da bo letos fizični obseg proizvodnje za 14 % večji kot v letu 1987. Predstavili so tudi naše **zunanjetrgovinsko poslovanje** in povedali, da več uvažamo kot izvažamo in da bomo v letu 1988 poskušali z izvozom preseči uvoz.

Proizvodnja **samolepilnih trakov** v našem tozdu Kemija Sempeter je že nekaj časa v krizi, so povedali predstavniki Aera. Cena naših samolepilnih trakov je višja kot cena drugih jugoslovanskih proizvajalcev. Cene pa nižati ne moremo, ker tako ne bi pokrili proizvodnih stroškov. Jugoslavija nima enotnih razvojnih strategij

Marija Todorović v Aeru

Članica predsedstva Zveze sindikatov Jugoslavije in nekdanja predsednica **Marija Todorović** je s sodelavci 5. aprila obiskala našo delovno organizacijo in si ogledala proizvodnjo tozda **Grafike**. Na kratkem obisku v Sloveniji si je Marija Todorović ogledala še delovno organizacijo Iskra in se pogovarjala s predstavniki sindikata iz Celja in Kranja.

Predstavniki Aera so Mariji Todorović predstavili našo delovno organizacijo in **uspehe gospodarjenja**. Lansko leto ni bilo tako uspešno kot smo načrtovali, proizvedli smo za 11 % več

Marija Todorović s sodelavci v naših proizvodnih obratih

znotraj posameznih panog gospodarstva. Da ne bi prišlo do podvajanj, nelojalne konkurence in zaprtja tržišča, bi se morali gospodarski subjekti tesneje dogovarjati. Ker ni razvojnih programov za nerazvite, grede sredstva za nerazvite in fondne delovne organizacije nanje ne morejo vplivati. Omenili so tudi, da bi tudi pri **proizvodnji AC papirja** lahko prišlo do konkurence kot pri proizvodnji samolepilnih trakov. Sedaj pokrivamo s proizvodnjo AC papirja 90 do 95 % jugoslovanskega tržišča. Razvoja proizvodnje AC papirja v Jugoslaviji ne zaviramo, da pa ne bi prišlo do nelojalne konkurence, bi želeli, da se nove proizvodne zmogljivosti gradijo v okviru Aera v nerazvitih delih Jugoslavije, so Mariji Todorović in njenim sodelavcem povedali predstavniki Aera.

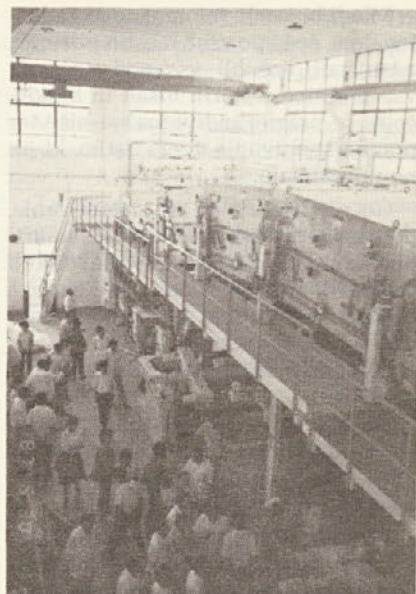
Pogovarjali so se tudi o **družbenem standardu** delavcev Aera in povedali, da je bil povprečni osebni dohodek v lanskem letu približno 300.000 dinarjev, razpon med najnižjim in najvišjim osebnim dohodkom je 1 : 4,5.

V decembru 1987 je bilo v Aeru zaposlenih 2650 delavcev in le 60 % delavcev ima ustrezno izobrazbo, 4 % za-

poslenih ima visoko šolsko izobrazbo, 5 % višješolsko in 20 % srednješolsko izobrazbo, kvalificiranih delavcev je 31 %, 40 % zaposlenih pa ima še nižjo izobrazbo. Trenutno imamo 90 štipendistov in 60 študentov ob delu. Sklad za stanovanja se nominalno veča, a realna vrednost pada. Letos bomo lahko dali 50 kreditov za adaptacijo, na novo pa bomo lahko kupili le 4 stanovanja (leta 1982 smo lahko kupili 45 stanovanj). V prvih treh mesecih letošnjega leta smo v Aeru 8 zaposlenim dali enkratno denarno pomoč v višini 100.000 dinarjev.

Marija Todorović **si je ogledala tudi proizvodnjo tozda Grafika in v neformalnem delu pogovora** je povedala, da najbolj pozna tekstilno branžo v Jugoslaviji in da lahko reče, da je delo vsepovsod trdo, tam, kjer so stroji podobni in tam, kjer niso. Ker pa pogoji gospodarjenja v Jugoslaviji niso povsod enaki, se tudi sindikat v vseh delih jugoslavije ne more ukvarjati z istimi vsebinskimi problemi, ampak se mora kar najbolj prilagajati svojim sredinam.

Jasna Rode

Premazni stroj v Shanghaiu

V času od julija 1987 do marca 1988 so v tovarni občasno proizvajali samokopirni papir, predvsem pa so eksperimentirali in poizkušali uporabnost osnovnega papirja, da bi se čim bolj približali zahtevani kakovosti surovega papirja. To jim je naposled v precejšnji meri uspelo, tako da smo v marcu dosegli predpisano kakovost.

Normative (zagotovljene kakovostne vrednosti) smo dosegli pri vseh kvalitetah izdelka (CB, CFB, CF, SC in SCCB). Sedaj papir premazujejo samo v eni izmeni, pri tem pa priučujejo dodatne potrebne kadre za delo v treh izmenah. Verjetno tudi ni velikih tržnih potreb.

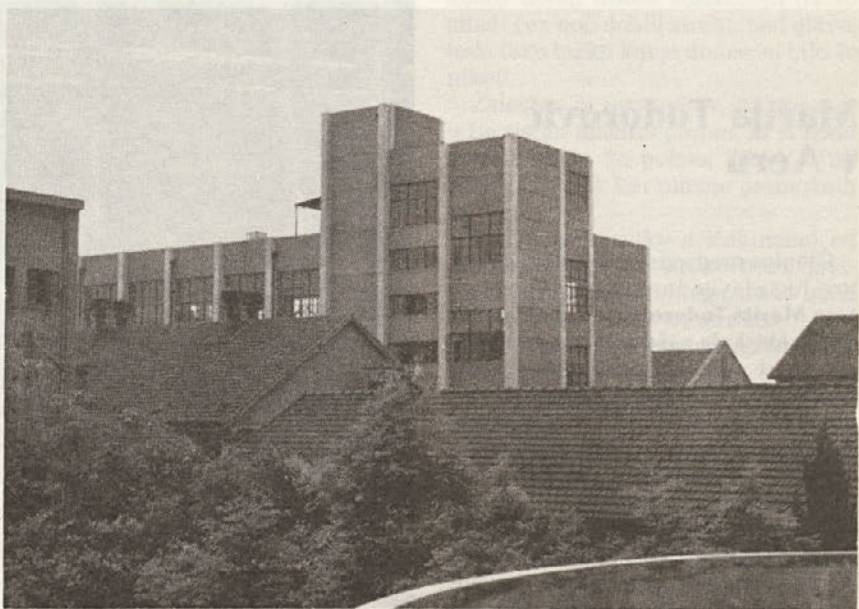
Tovarna samokopirnega papirja v Shanghaiu, ki je zrasla z našo pomočjo, je ena izmed treh na Kitajskem. So-

Zaključili smo naše prvo sodelovanje z LR Kitajsko

30. marca 1988 je bil podpisan zadnji del zaključnega protokola, ki priznava Aeru in dobaviteljem opreme izpolnitev vseh pogodbenih obveznosti do kupca v Shanghaiu. S tem podpisom bodo poravnane tudi zadnje finančne obveznosti kupca iz LR Kitajske. V marcu 1988 je tako uradno začela obratovati prva tovarna samokopirnega papirja na Kitajskem.

Podpis zaključnega protokola je tudi zadnje poglavje del, ki so se začela že junija 1984. 29. novembra 1984 je bila po predhodnih pogajanjih podpisana pogodba o dobavi znanja in opreme za tovarno samokopirnega papirja v Shanghaiu. Do izvršitve pogodbenih obveznosti je minilo 45 mesecev, polnih dela in izrednih naporov. Sredi aprila preteklega leta smo končali z montažo stroja (glavni premazovalni stroj). Izvedli smo mehansko in mokro testiranje, komisioniranje, poizkusno proizvodnjo ter garancijske teke. Zagonske aktivnosti je žal ovirala slaba kakovost surovega papirja. Kupec je imel pri proizvodnji surovega papirja v svoji lastni tovarni neprestane težave

in zaradi tega tudi nismo mogli izvršiti vseh načrtovanih nalog v predvidenem roku. Zaradi tega je kasnila vpeljava redne proizvodnje v tovarni samokopirnih papirjev. Formalno so sicer bila dela s strani prodajalca zaključena, ker pa ni prišlo do redne proizvodnje, smo se dogovorili za ponovno poizkusno proizvodnjo v naši prisotnosti.

Tovarna AC papirja v Shanghaiu

časno, vendar nekoliko kasneje sta bili zgrajeni še dve drugi po tehnologiji drugih svetovnih proizvajalcev in zaenkrat še ne delujeta redno. Tovarna v Shanghaiu je bila zgrajena predvsem v poizkusne namene. Ima nizko zmogljivost (le 3000 ton na leto) in služi za pokrivanje potreb po samokopirnem papirju v tej obmorski provinci. S postavitvijo takšnih tovarn želijo Kitajci napraviti korak naprej v prihodnost (računalništvo potrebuje takšen papir) in želijo si tudi zagotoviti lastne surovine za proizvodnjo samokopirnega papirja. Zaenkrat večino teh surovin še uvažajo, čeprav nameravajo v najkrajšem času vse potrebno proizvajati doma.

Delovna organizacija Aero, projektni team, ki je bil skrbnik projekta na Kitajskem, je imel v tem času izredno težko nalogo usklajevalca interesov z dobavitelji opreme in s končnim kupcem. Težave so bile precejšnje tudi zato, ker je bil naš finančni delež v projektu le 15 %. V času sklepanja pogodbe je bila vrednost USA \$ proti evropskim valutam (\$, SFr, DM, ASch) dvakrat večja kot danes in to zaradi tečajnih razlik. Povsem razumljivo je, da so zato dobavitelji opreme iz zahodne Evrope želeli varčevati pri svojem delu. Aero kot nosilec pogodbe, pa je moral izpolnjevati vse pogodbenne obveznosti, kar je bilo spričo različnih interesov zelo težka naloga.

Kitajci so kot poslovni partnerji zahtevni in trdi trgovci. Težava pa je v tem, da nimajo dovolj vpogleda v sodobno tehnologijo, znanja in izkušenj, da bi znali dejansko presoditi, kaj potrebujejo. Do zahoda so razumljivo nezaupljivi. Končno pa so na njihovi strani večtisočletne izkušnje v trgovanju (spomnimo se samo takoimenovane svilene ceste), ki jim dajejo premoč v pogajanjih. DO Aero ima na osnovi dobro opravljene naloge sedaj še možnosti nadaljnega sodelovanja s Kitajsko, saj smo dobili že nove podobne ponudbe. Ali se bodo te želje realizirale ali ne, pa je odvisno od Kitajcev samih, saj vedo, da za proizvodnjo samokopirnega papirja nimajo kakovostnega papirja in surovin. Sedaj obdelujemo ponudbe za proizvodnjo samokopirnega papirja, vendar vključno s papirnico. To pa so za Kitajsko ogromni stroški. Kitajski papirni stroji so v njihovi lastni proizvodnji osem do desetkrat cenejši kot v Zahodni Evropi.

Kitajci uporabljajo tudi stroje, za nas neobičajno nizke zmogljivosti (4000–5000 t papirja na leto). Na osnovi izkušenj našega prvega prenosa tehnologije na Kitajsko, smo se odločili, da se bo Aero v prihodnje vključeval v zahtevnejše projekte le kot nosilec znanja tehnologije, vodenje

projektov pa bomo prepustili specializiranim delovnim organizacijam ali dobaviteljem opreme.

FINANČNA STRAN SODELOVANJA

Ob začetku pogodbe smo načrtovali 147.200 USA \$ in 17.080.600 din skupnih stroškov, dejansko pa smo potrošili 74.356 USA \$ in 54.060.054 din, kar je mnogo manj. Celoten prihodek je bil načrtovan v znesku 473.087 USA \$, ki je bil tudi realiziran ter še presežen z zneskom 170.740.933 din.

Del prihodka smo dobili od prodaje know-how (225.000 USA \$), del iz kompenzacijskih poslov (170.740.933 din) na račun ugodne prodaje citronske kisline, katero je Aero v skladu z obvezo iz pogodbe uvozil iz Kitajske ter prodal na domačem trgu, del iz provizije prodaje tuje opreme (238.274 USA \$) in še del prihodka iz prodaje domače opreme (9.813 USA \$). Določene razlike bodo sicer še nastale radi različnih menjalnih tečajev v času priliva, kar pa bistveno ne bo vplivalo na oceno stroškov in prihodkov. Tako je predvidena ocena razlike v čistem dohodku 325.877 USA \$, ustvarjena pa 398.730,27 USA \$, oziroma 376.476.098 din. Zaključek projekta predstavlja za DO Aero veliko delovno zmago in resničen poslovni uspeh.

Prevzeti tako kompleksen projekt, je pomenilo oskrbeti vso potrebno opremo in jo uskladiti ter predvideti proizvodnjo cele tovarne samokopirnih papirjev. Res, da je kitajski partner sam prevzel določena dela (gradbena in instalacijska dela, elektroinstalacije, zračenje, ogrevanje in hlajenje),

vendar je to našo nalogo samo še dodatno oteževalo. Prvič smo nastopili tudi kot združevalci vseh sodelujočih (dobaviteljev opreme, dobaviteljev tehnologije, dobaviteljev laboratorijske opreme, itd.). Vse to in pa dejstvo, da je bila naša pogodba prva, ki je bila podpisana za tovrstno tehnologijo v LR Kitajski, in prvi projekt transfera tehnologije iz Jugoslavije v provinco Shanghai (najbolj razvita provinca LR Kitajske), daje našemu uspehu še poseben pomen.

Zaključek projekta je bil v poslovnem svetu opažen, posebno pa odmeven v LR Kitajski, saj je podjetje SHANGHAI TRADE CORPORATION, ki je formalno podpisalo z nami pogodbo za račun DIAZO COPY PAPER MILL (končni porabnik), dobilo odlikovanje v znak priznanja, da je projekt uspešno dokončan.

Projektni team Aerovih strokovnjakov, kakor tudi ostali strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi, vodenju in izvedbi, so imeli veliko težav. Vendar so težave premagali, pridobili pa so si mnogo izkušenj. Le-te so bile ovrednotene na posebnem posvetu Aerovih in tujih strokovnih delavcev v decembru preteklega leta. Na posvetu so bile sprejete smernice, ki bodo služile kot napotilo za bodoče delo.

Poleg dejstva, da je projekt presegel pričakovane gospodarske učinke, pa je neprecenljive vrednosti in Aeru je porastel ugled v mednarodnem poslovnem svetu. Na osnovi pridobljenih izkušenj in s pritegnitvijo k sodelovanju specializiranih inženiring firm pa bomo v bodoče skušali skladno z našo globalno prodajno strategijo prodati Aerovo tehnologijo še z večjim uspehom.

Požarno varstvo in varstvo pri delu

4. april je dan varnosti pri delu! Mnogim se zdi požarna varnost in varnost pri delu v tej tekmi za čim večjo in kvalitetnejšo proizvodnjo, samo dodaten strošek in nepotrebna dejavnost. Vendar pa ni tako, saj vsi dobro vemo, da je večja in kvalitetnejša proizvodnja posledica varstva pri delu in tudi posledica požarnega varstva. V tozdu Kemija Šempeter smo se o tem važnem pogoju za proizvodnjo pogovarjali s tovarišem Ivanom Četino, varnostnim inženirjem, in s tovarišico Slavico Pušnik, predsednico industrijskega gasilskega društva.

V letu 1988 bodo v tozdu Kemija Šempeter poskušali na področju varstva pri delu nameniti največ pozornosti delovnim pogojem delavcev in njihovemu izobraževanju. Vodstvene strukture tozda nimajo vedno pravega posluha za to delovno področje, kar je ob težavah v proizvodnji razumljivo. Vendar pa je 40 % obolenih na sluhu v proizvodnji razreza lepilnih trakov takšen podatek, nad katerim bi se moral vsakdo zamisliti, meni Ivan Četina. Ob hrupu v omenjenem obratu je seveda predpisana obvezna uporaba zaščitnih delovnih sredstev. Delavci pa pogosto ta predpisana zaščitna delovna sredstva jemljejo kot prisilo in jih ne nosijo. V tem obratu uvajajo protihrupne komore, ki jih izdelujejo v strojegradnji, in uspeh je že viden. Po-

Za realizacijo nalog za leto 1988 bo IGD v tozdu Kemija Šempeter potrebovalo približno 7.000.000 dinarjev. IGD nima nikakršnih virov sredstev, tozda pa jim plačuje opravljene ure dela pri oranju snega, odvozu vode v hladilni stolp, pranju dvorišča in čiščenju kanalizacije. Vsa ta dela opravljajo z gasilno tehniko. V letu 1987 je bilo v tozdu Kemija Šempeter evidentiranih 19 nezgod pri delu, od tega se jih je 9 pripetilo na poti na delo. Največ nesreč je bilo v proizvodnji selotejpa, nato pa v vzdrževanju in strojegradi.

Rezultati zdravniških pregledov zaposlenih so pokazali, da je iz leta v leto mogoče zaslediti povečan procent obolelih na sluhu, saj se problem hrupa pri odvijanju lepilnega traku na rezalnih strojih rešuje precej hitreje. Precejšen odstotek delavcev pa je obolen zaradi prekomernega uživanja alkohola in posledica tega je tudi zmanjšana delovna sposobnost.

javlja pa se problem na starih angleških strojih, kjer komore ne morejo pritrditi. Vse nadaljnje rešitve hrupa v tem oddelku so odvisne od denarja, tega pa uspejo v tozdu Kemija Šempeter zbrati le okoli 20 do 30 %, pravi Ivan Četina.

V tem letu nameravajo kupiti ventilacijske naprave v proizvodnji matric in cinkoksidnega papirja, načrtujejo pa tudi ventilacijske naprave za tiskarno v proizvodnji selotejpa. Velik del svojih aktivnosti bodo namenili za področje izobraževanja in poučevanja vseh zaposlenih, obveznim zdravstvenim pregledom in pregledom delovnih orodij in priprav. V tozdu Kemija Šempeter je tehnologija požarno nevarna in zato bodo veliko pozornosti namenili poenotenju zaščitne opreme (enotna zaščitna sredstva in osebna zaščitna sredstva).

Število nezgod pri delu v primerjavi s preteklimi leti pada, po teži pa so bile v letu 1987 tri hujše nesreče, leta 1986 pa jih ni bilo. Število nezgod pri delu v tozdu Kemija Šempeter se giblje med številoma 16 in 25 in v letu 1987 jih je bilo 19, pravi Ivan Četina.

Vzroki za te nezgode niso vedno delavci, temveč vodilni delavci. Ob pomanjkanju dela in surovin vodilni delavci premeščajo mnoge zaposlene, ob tem pa le-ti nimajo dovolj časa, da bi se praktično privadili novim delom. Za premeščenega delavca je delo novo in verjetnost nezgode je toliko večja.

Požarna varnost je tudi del varnosti pri delu, saj je v tozdu Kemija Šempeter tehnologija zelo požarno nevarna. V proizvodnji uporabljajo nevarne snovi – topila v dokaj velikih količinah, ki so prvega nevarnostnega razreda. Zato je v tozdu prepovedano kaditi, prepovedana je tudi uporaba odprtega ognja. Vzdrževalci ali drugi delavci ne smejo uporabljati iskrečega orodja, oziroma le v izjemnih primerih, ko to odobri služba varstva pri delu. V lanskem letu je bil izdelan elaborat z naslovom »Požarno nevarnostne in eksplozijske cone« (izdelali so ga skupaj z DO Varnost Zagorje) in ugotovili, da je v tozdu Kemija Šempeter mnogo stvari neurejenih: parkirišče za osebna vozila mora biti izven območja tozda, v kanalizaciji morajo ločiti tehnološke in meteorne vode, izboljšati morajo ventilacijo – to bo rešeno v tem in naslednjem letu, posodobiti morajo tehnologijo, saj je s sodobnejšimi stroji nevarnost požara manjša.

V letu 1987 v tozdu Kemija Šempeter ni bilo nobenega požara in to je gotovo posledica znanja in interesa vseh zaposlenih, pravi Ivan Četina. Vsi se zavedamo nevarnosti in ob uporabi strokovnega znanja, je možnost požara dosti manjša. V šempetrskem tozdu imajo na voljo tudi zahtevna gasilna sredstva, poleg tega pa imajo zaposlene tudi štiri profesionalne gasilce, tako da je gasilec prisoten v vsaki izmeni. Gasilec ima v vsaki izmeni precej preventivnih nalog in naštejmo le nekatere: straža pri varjenju, brušenju in odprtem ognju, nadzor nad gasilsko opremo, merjenje koncentracije eksplozivnih hlapov v proizvodnji, polnjenje in vzdrževanje ročnih gasilnih aparatov ipd. Vodstvo tozda se požarne varnosti zaveda, meni Ivan Četina, saj se mnoge naloge bolj korektno izpolnjujejo.

Že drobna napaka lahko povzroči tragedijo, pravi Ivan Četina in zato morajo posvečati varnosti pri delu in požarni varnosti tako veliko pozornost.

Slavica Pušnik, predsednica industrijskega gasilskega društva v tozdu Kemija Šempeter, mi je povedala, da je med najpomembnejšimi nalogami v letu 1988 teoretično in praktično usposabljanje gasilcev, v mesecu požarne varnosti pa bodo pripravili predavanja o preventivi in pregledali stabilne gasilske naprave.

Pri preprečevanju požarov ima zelo velik pomen znanje vseh članov industrijskega gasilskega društva, tudi znanje vseh zaposlenih in brezhibnost gasilskih strojev in naprav, meni Slavica Pušnik.

Orodno vozilo VW, ki ga ima Industrijsko gasilsko društvo, je že po-

polnoma iztrošeno in ga ne morejo uporabljati za intervencijo ob požarih. Želja po novem avtomobilu je prisotna že nekaj časa, saj so pred časom dobili ustrezno vozilo, ki je bilo plačano tudi iz sredstev za preventivo pri Zavarovalnici Sava, sedaj pa to vozilo uporabljajo v tozdu. Upajo pa, da bo vozilo mogoče nabaviti, saj so potrebe po novem avtomobilu velike. Letos nameravajo posodobiti tudi precej gasilne opreme (turboagregat za lahko peno, pretočna črpalka ...)

Industrijsko gasilsko društvo v tozdu kemija Šempeter precej sodeluje z Občinsko gasilsko zvezo Žalec, lani na občinskem tekmovanju so članice dosegle 1. mesto, moški pa 6. mesto, sedaj pa so nekateri člani uspešno opravili tečaj za strojnike. Sodelujejo pa tudi z gasilci iz Medvod in iz Celja. Tudi gasilci v Šempetru imajo nekaj problemov. Že dlje časa ugotavljajo, da je malo takšnih članov, ki bi kaj naredili za gasilsko društvo. Ne vedo tudi, kako bi motivirali mlade v tozdu, saj je varstvo pred požarom skrb vseh zaposlenih. Že pri samem zaposlovanju bi morali upoštevati pomen požarne varstva v tozdu Kemija Šempeter. Na žalost pa mnogi spoznajo velik pomen gasilcev šele takrat, ko požar opravi svoje, do požara pa je škoda vsakega denarja za gasilce, je zaključila Slavica Pušnik.

Jasna Rode

V celotnem tozdu je zagotovo še veliko število drobne opreme oz. delovnih priprav, ki nimajo nikakršnih navodil, ne ustreznih listin za normalno obratovanje. O teh pa zagotovo vedo samo vodje proizvodenj in služb, ki pa se jim navedene zahteve zdijo samo še formalizem. V isti sklop opreme spadajo tudi različne improvizirane rešitve na obstoječi ali na novo izdelani opremi, delovnih pripravah in napravah ali ventilacijskih napravah in drugo, ki jih vzdržuje ali izdelujeta domače vzdrževanje in proizvodnja strojev in naprav.

Najpogostejši vzroki požarov v naši DO oz. tozdu so bili: neprevidnost, malomarnost, nepazljivost, preziranje varnostnih ukrepov, površnost in, predvsem v trenutku odločanja, neznanje. Te vzroke bi bilo mogoče odstraniti, brez večjih finančnih sredstev. Potrebno bo posvetiti kar največjo skrb preventivni požarnovarnostni gasilski službi in ustrezni vzgoji svojih delavcev.

Lansko leto delali bolj varno!

Konec leta 1987 je bilo v sozdu Slovenija papir zaposlenih v osmih združenih delovnih organizacijah 11.198 delavcev, med katerimi se jih je poškodovalo 637. To pomeni, da se je lani poškodoval vsak sedemnajsti delavec. In vsak poškodovanec je v povprečju boloval 17 delovnih dni. Na poti na delo in z dela je bilo 98 poškodb, težjih poškodb je bilo 20, med njimi dve smrtni.

V primerjavi s številom poškodb v letu 1986 se je lani število poškodb na delu zmanjšalo od 641 na 637 ali za 0,6 %, medtem ko se je število težjih poškodb zmanjšalo od 36 na 20 ali za 44 %.

Število izgubljenih delovnih dni se je lani zmanjšalo od 11.119 na 10.915.

Število poškodb na poti se je zmanjšalo od 118 na 98 ali za 17 %. Pogostnost poškodb na delu se je zmanjšala od predlanskih 5,87 na lanskih 5,69 odstotkov vseh zaposlenih ali za 1,6 %, kar je najmanjša v zadnjih dvanajstih letih.

Zanimivi so tudi podatki o pogostnosti poškodb na delu, o deležu poškodovanih delavcev ter o povprečno izgubljenih delovnih dneh v delovnih organizacijah našega sozda, primerjani so podatki za povprečje slovenske industrije!

Pogostnost poškodb na delu:

1. Papirografika Ljubljana	2,1 %
2. KTL	3,9 %
3. Sladkogorska	4,5 %
4. Papirnica Količevo	5,5 %
povprečje industrije SRS	5,7 %
5. TCP Djuro Salaj Krško	5,8 %
6. Aero Medvode	7,4 %
7. Tovarna papirja Radeče	7,9 %
8. Papirnica Vevče	8,5 %

Povprečno izgubljenih dni na eno poškodbo pri delu:

1. Papirnica Količevo	12,6 dni
2. Sladkogorska	13,4 dni
3. Tovarna papirja Radeče	13,6 dni
4. KTL	15,8 dni
povprečje industrije SRS	17,1 dni
5. TCP Djuro Salaj Krško	19,0 dni
6. Aero Medvode	19,9 dni
7. Papirnica Vevče	21,7 dni
8. Papirografika Ljubljana	100,0 dni

Poškodovan je bil vsak ...:

1. Papirografika Ljubljana	48. delavec
2. KTL	25. delavec
3. Sladkogorska	22. delavec
4. Papirnica Količevo	18. delavec
povprečje industrije SRS	17,6. delavec
5. TCP Djuro Salaj Krško	17. delavec
6. Aero Medvode	13. delavec
7. Tovarna papirja Radeče	12,7. delavec
8. Papirnica Vevče	12. delavec
	J. Kopač

SLOVENIJAPAPIR, številka 2, februar 1988

ga najnižja v obdobju zadnjih sedmih let, vendar višja kot v letu 1986 (0,86 promil.). V letu 1986 je bil AC papir zajet v celotni vrednosti reklamacije le z 0,13 %.

REKLAMACIJE

V TOZDU KEMIJA CELJE

Reklamacije so se v Kemiji Celje zvišale tako po številu kot po vrednosti glede na leto 1986. Število zvišujejo kasetni pisalni trakovi, vrednost pa reklamacije: AC papirja. Številne reklamacije (192 od 275) pri **kasetnih pisalnih trakovih** so predvsem posledica: neustrezne konstrukcije, zlasti pri Olympia ESW 3000 in Olivetti ET 121; neustrezne dimenzije odprtine na dnu kasete pri Olympia ES 100; zaradi prekinitve med folijskim trakom in insertom pri Olivetti ET 121 in trganja traku na zvaru na neskončnih nylonskih trakovih za tiskalnike. **AC papir** je v Kemiji Celje udeležen v vrednosti reklamacij z 69 % deležem. Grafično predelavo so motile predvsem naslednje napake AC papirja: dimenzijska nestabilnost, »vrteče« jedro v navitju, prašenje CF premaza, netvorjenje setov pri loto lističih, s CB nepremazana mesta in madeži zaradi lukenj. V **Impregiranih papirjih** je bila največja reklamacija telex rolic zaradi slabega navitja in teleskopiranja. **Ob-
rat jasnit** nima večjih reklamacij (zlepljen termoteks, zapadel rok uporabljenosti pri jasnit, manjki). **Ob-
rat Loka** nima po svoji krivdi nobene reklamacije, sicer pa sta bili dve reklamaciji – zlepljen termoreaktivni papir in manjko pri računskih trakovih.

REKLAMACIJE

V TOZDU KEMIJA ŠEMPETER

Indeks števila in vrednosti kažeta povečanje reklamacij glede na leto 1986 vendar je potrebno poudariti, da v letu 1986 v Kemiji Šempeter praktično ni bilo reklamacij. V letu 1987 so bile naše stranke nezadovoljne zaradi trganja **lepilnih trakov**, odstopanja poliestra lepila, slabe lepljivosti pri aeroacelu in zaradi teleskopiranja celofanskega lepilnega traku (nizozemski kupec). Pri izdelkih iz **obrata Matric** smo opravičili manjko korekturnega laka in Geha matric ter sprejeli opozorilo glede debeline in širine termoregistrirnega papirja od stranke Agis, Ptuj.

Reklamacije izdelkov v DO Aero v letu 1987

Cilj uspešne DO je izdelovati in prodajati take proizvode, ki bodo dolgoročno zagotavljali poslovno moč podjetja. Predpogoj pa je, da so z določeno in stalno kakovostjo zadovoljni kupci na vseh tržiščih, kjer jih prodajamo. Kakovost, ki jo ocenjujejo kupci, je odločilno in dokončno merilo za kakovost. Iz pregleda reklamacij za leto 1987 vidimo, da so domači kupci nezadovoljni predvsem z našimi »novimi« izdelki, medtem ko na ostale nimajo večjih pripomb. Zahtevno tuje tržišče zavrača vse, kar ne izpolnjuje njihovih zahtev, potreb in pričakovanj.

Celokupna vrednost reklamacij v letu 1987 je znašala 108,5 milijonov dinarjev oz. 0,86 promile glede na pro-

dano, toz Medvode v vrednostnem in številčnem pregledu niso zajete. Oba pokazatelja, tako absolutna vrednost (ind. 473), kot vrednost glede na prodano v promilah (ind. 156) sta v letu 1987 višja. Oba pokazatelja sta višja tudi po posameznih tozdih (pregled št. 3). Po številu imajo največ reklamacij kasetni pisalni trakovi tj. 192 oz. 45 % od celotnega števila. V celotni vrednosti je Kemija Celje udeležena s 65 %, Kemija Šempeter z 2 % in Grafika s 33 %. AC papir je v celotni vrednosti reklamacij udeležen s 45 %. Iz pregleda št. 2 vidimo, da je vrednost reklamacij v letu 1987 kljub temu dru-

1. Pregled reklamacij v DO AERO v letih 1986 in 1987

	1986	1987	Ind. 86/87
Število upravičenih reklamacij	225	423	188
Vrednost reklamacij (v 000) din	22.946	108.526	473
Vrednost reklamacij glede na prodano (0/00)	0,55	0,86	156

2. Pregled reklamacij v DO AERO od leta 1981 do leta 1987

Leto	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
Vrednost reklamacij glede na prodano (0/00)	2,61	1,46	2,18	1,53	0,97	0,55	0,86

3. Pregled reklamacij izdelkov po posameznih TOZD v letih 1986 in 1987

TOZD	1986			1987			indeks števila	indeks vrednosti	indeks 0/00
	število upravičenih reklamacij	vrednost reklamacij v 000 din	vrednost v 0/00 na vred. prodanega	število upravičenih reklamacij	vrednost reklamacij v 000 din	vrednost v 0/00 na vred. prodanega			
	1	2	3	4	5	6	4:1	5:2	6:3
Kemija Celje	131	9.118	0,45	275	70.649	1,49	210	775	331
Kemija Šempeter	20	724	0,08	60	2.578	0,13	300	356	163
Grafika	74	13.104	1,08	88	35.299	1,29	119	269	119

REKLAMACIJE V TOZDU GRAFIKA

Po vrednosti reklamacij je odpadlo 64 % na **Neskončne obzorce**; 23 % na **Tiskarno II**, ki pa ima po številu največ reklamacij (41 od 88) in 13 % na **Tiskarno I**. Vzroki reklamacij so pretežno naslednji: napake v besedilu, napake v izdelavi (barvni ton, namestitve in oblika, format tiskovine, zasek, količina), lepljenje neskončnih obrazcev, nepremazane lise v CB listu in v dveh primerih slabo lepljenje muflo-novega samolepilnega materiala.

REKLAMACIJE V TOZDU MEDVODE

Obravnavane so izvozne in domače reklamacije **papirjev**. Tuji kupci so reklamirali papirje zaradi slabe kakovosti in neustreznega premera jeder, nižje debeline mehanografskega papirja in opozarjali na slabšo belino. Z domačega tržišča so bile reklamacije zaradi neustreznega premera jeder, zaradi slabe površine papirja in težav pri tiskanju, pripombe pa so imeli tudi na nižjo belino in gladkost.

Glede na obsežno rekonstrukcijo papirnega stroja je bilo leto 1987 za tozd Medvode izredno težko. Vse leto je bila papirnica v poskusnem obratovanju, saj je bilo najprej potrebno zagotoviti obratovanje, zatem pa pristopiti k izboljšanju kakovosti vseh vrst papirjev. Z izjemo AC papirjev, ki so po kakovosti najzahtevnejši, se je razmeroma hitro dosegel ustrezen nivo kakovosti papirjev. Tu so bile pomembne povratne informacije in pre-

izkusi tiskanja v tozdu Grafika. Večji problemi so bili pri kakovosti AC papirjev. Napake, ki so se pojavljale, so bile: luknje in zatrgi, poplavitve oz. počrtnitve, odstopanje v belini, črte v CF premazu, popacani robovi, elipsasti odtisi, močnejše vpijanje.

Rezultati proizvodnje in predelave AC papirjev v prvih mesecih leta 1988 kažejo na občutno izboljšanje kakovosti. Ta trend je potrebno zadržati naprej ter izboljšati in vzdrževati še ostale parametre, ki so pomembni za doseg določenega nivoja kakovosti zahtevnega AC papirja.

Cilka Jedlovčnik

Utrinek iz proizvodnje

Režija v DO

Vse večkrat slišimo, da je eden izmed vzrokov za neuspešno gospodarjenje tudi prevelika režija v delovnih organizacijah. Ob tem si po navadi pod besedico »režija« predstavljamo vse, kar ni proizvodno delo in odkimavamo z glavo, ko vidimo, koliko režijskih delavcev »pride« na enega proizvodnega delavca. Saj ne moremo biti uspešnejši, si mislimo, ko pa imamo **toliko** režije.

Veliko pišemo in razmišljamo o zmanjševanju režije nasploh, ob tem pa se enostavno pozabimo vprašati, kaj je sploh režija.

Takšna razmišljanja so bila povod, da v našem časopisu objavimo analizo režije v DO Aero.

Najprej bomo opredelili vrste režije v naši DO.

Delovne naloge nasploh ločimo na:

1. proizvodne
2. režijske delovne naloge.

Pod proizvodne delovne naloge štejemo tiste delovne naloge, na katerih se izvajalci neposredno ukvarjajo s fizično (osnovno) proizvodnjo. Rezultat izvajanja delovne naloge je merljiv, oz. delovna naloga je vključena v neposreden proizvodni proces – rezultat je polizdelek, oz. izdelek npr. rezalec formatov, tiskar, adjuster in embaler, kuhar itd.

Režijske delovne naloge delimo na:

1. Operativne režijske delovne naloge se v večini primerov pojavljajo v poslovnem procesu in so posredno povezane s samim proizvodnim procesom; so delno ali v celoti programirane; izvajajo se po navodilih in že znanih postopkih. Tu so vključene tiste delovne naloge, za katere se zahteva strokovna izobrazba do vključno V. stopnje, npr. administrator, tajnik, materialni evidentičar, kadrovske referent itd.

2. Proizvodne režijske delovne naloge se izvajajo neposredno v proizvodnem procesu, ali pa so neposredno povezane s proizvodnim procesom in so zanj nujno potrebne. So delno ali v celoti programirane, izvajajo se po navodilih in že znanih postopkih. Sem vključujemo tiste delovne naloge, za katere se zahteva strokovna izobrazba do vključno V. stopnje, npr.: vzdrževalec stroja, skupinovodja, šofer kamiona, strojni ključavničar v vzdrževanju, nadzornik energetskega naprave, laboratorijski tehnik v službi KK itd.

3. Strokovne režijske delovne naloge se izvajajo v tozdih in DSSS in so neposredno ali posredno povezane s proizvodnim procesom. So neprogramirane v manjši meri. To so tiste kreativno-strokovne in vodstveno-vodilne delovne naloge, za katere se zahte-

va VI. oz. VII. stopnja strokovne izobrazbe, izjemoma lahko tudi V.

Predpostavljamo, da obstajajo še drugačne opredelitve režijskih delovnih nalog, prav tako bi lahko pri samem opredeljevanju vrste delovnih nalog določene delovne naloge tudi drugače opredelili. Vendar pa meni-

mo, da podani kriteriji in dejanske opredelitve delovnih nalog služijo svojemu namenu.

Nato smo po tozdi in DSSS opredelili, glede na podane kriterije, vrsto in število delovnih nalog na osnovi trenutno veljavnega razvida del po organizacijskih enotah.

Tabela I.

Število delovnih nalog po tozdi in DSSS glede na vrsto delovnih nalog

Vrsta DN TOZD DSSS	REŽIJSKE DN						PROIZV. DN		SKUPAJ	
	operativna		strokovna		proizvodna					
	štev. DN	delež.	štev. DN	delež.	štev. DN	delež.	štev. DN	delež.	vseh DN	režij. DN
KC	18	6,8	57	21,6	120	45,5	69	26,1	264	195
KŠ	14	8,5	30	18,3	72	43,9	48	29,3	164	116
GR	23	9,2	41	16,3	73	29,1	114	45,4	251	137
DSSS	60	27,7	123	56,7	27	12,4	7	3,2	217	210
TR	44	29,1	77	51,0	30	19,9	–	–	151	151
DO	159	15,2	328	31,3	322	30,8	238	22,7	1.047	809

V tabeli I. smo prikazali število delovnih nalog po tozdi in DSSS glede na opredelitve delovnih nalog.

V DO je trenutno 1.047 delovnih nalog, od tega kar 809 režijskih delovnih nalog ali 77,3 %. Na ravni DO je največ sistemiziranih strokovnih DN – 328 ali 31,3 %, sledijo proizvodne režijske delovne naloge – 322 ali 30,8 % in šele nato proizvodne delovne naloge – 238 ali 22,7 %, najmanj pa je režijskih operativnih delovnih nalog – 159 ali 15,2 %.

Posebej še izpostavljamo razmerje med proizvodnimi delovnimi nalogami in režijskimi delovnimi nalogami, ki se giblje takole: KC 69:195, KŠ 48:116, GR 114:137, DSSS 7:210, TR 0:151 in DO 238:809. Če povemo drugače – na eni proizvodni delovni nalogi so v KC 2,83 režijske delovne naloge, v KŠ 2,42, v GR 1,20 in v DO 3,41 režijske delovne naloge.

Razmerja med proizvodnimi in režijskimi delovnimi nalogami so skoraj

nesprejemljiva z vidika uspešnosti gospodarjenja delovne organizacije.

Vendar pa lahko delovne naloge pojmujejo kot statičen element, dinamičen element pa je število izvajalcev na delovnih nalogah.

Vseeno pa ostaja vprašanje, če je takšna makroorganiziranost najbolj ustrezna.

Na osnovi opredelitev vrste delovnih nalog smo zbrali podatke tudi o številu izvajalcev na posameznih vrstah delovnih nalog. Ker nas je zanimalo gibanje režije v zadnjih letih, smo v analizo vključili število izvajalcev v letih 1984 do 1987.

Tako smo v tabeli II. prikazali število izvajalcev na posameznih vrstah delovnih nalog v letih 1984 do 1987.

Iz podatkov v tabeli II. bi izpostavili le nekaj zaključkov:

– Število izvajalcev na režijskih delovnih nalogah po tozdi in DSSS in leta 1984 do 1987 narašča za povprečno 3,2 % iz leta v leto, prav tako naraš-

čajo tudi proizvodne delovne naloge – za povprečno 2,3 %.

– Na enega izvajalca proizvodne delovne naloge v letih 1984 do 1987 beležimo naslednje število izvajalcev režijskih delovnih nalog:

TOZD	Leto			
	1984	1985	1986	1987
KC	1,03	0,98	1,05	1,01
KŠ	0,71	0,73	0,74	0,76
GR	0,60	0,58	0,58	0,61
DO	1,29	1,27	1,30	1,33

– Če pogledamo operativno režijo, vidimo, da je najmanj delavcev zaposlenih na režijskih delovnih nalogah v letu 1987, največ pa v letu 1984. To je skladno s splošno družbeno tendenco, da bi zmanjšali delež zaposlenih na administrativno – operativnih delovnih nalogah. Če pogledamo število izvajalcev na operativnih režijskih delovnih nalogah na ravni delovne organizacije, je število izvajalcev v letih 1984 do 1987 precej podobno (7 delavcev je največja razlika). Zato menimo, da bi pri zmanjševanju operativne režije morali narediti več, seveda ob predpostavki smotrnosti organiziranja poslovnega procesa in ob uvedbi modernejših tehnologije (računalnik).

Ocenjujemo, da bi moralo število izvajalcev na operativnih režijskih delovnih nalogah iz leta v leto stagnirati, oz. se zmanjševati, ne glede na povečanje števila zaposlenih na ravni DO.

– Število izvajalcev na strokovnih režijskih delovnih nalogah iz leta v leto narašča.

Naraščanje števila zaposlenih na strokovnih režijskih delovnih nalogah je seveda, ob predpostavki širjenja poslovnega uspešnega proizvodnega procesa, pozitivno. Ob načelu aktivne kadrovske politike »pravi človek na pravo mesto«, ob smotni delitvi dela in optimalnem informacijskem sistemu, je strokovna režija eden od predpogojev za uspešno gospodarjenje DO.

Tabela II.

Število izvajalcev glede na vrsto delovnih nalog v letih 1984–1988

Vrsta DN TOZD DSSS	REŽIJA												PROIZVODNE DELOVNE NALOGE				SKUPAJ							
	operativna				strokovna				proizvodna															
	števil. izvajalcev				števil. izvajalcev				števil. izvajalcev				števil. izvajalcev				št. izvajal. na vseh DN				št. izv. na režijskih DN			
	1987	1986	1985	1984	1987	1986	1985	1984	1987	1986	1985	1984	1987	1986	1985	1984	1987	1986	1985	1984	1987	1986	1985	1984
KC	17	16	18	22	57	52	49	45	238	236	216	212	309	290	291	271	621	594	574	550	312	304	283	279
KŠ	9	9	12	12	24	21	21	19	105	109	103	99	181	187	187	183	319	326	323	313	138	139	136	130
GR	40	35	37	35	62	54	51	50	126	128	123	126	373	374	363	353	601	591	574	564	228	217	211	211
DSSS	88	92	90	89	124	118	112	105	40	36	34	35	30	31	29	28	282	277	265	257	252	246	236	229
TR	96	95	93	85	61	50	53	49	99	96	97	97	-	-	-	-	256	241	243	231	256	241	243	231
DO	250	247	250	243	328	295	286	268	608	605	573	569	893	882	870	835	2079	2029	1979	1915	1186	1147	1109	1080

– Od režijskih delovnih nalog je največ izvajalcev zaposlenih na proizvodnih režijskih delovnih nalogah. Režijske proizvodne delovne naloge so neposredno povezane s proizvodnimi delovnimi nalogami; oz. povedano drugače, če se poveča število izvajalcev na proizvodnih delovnih nalogah, se mora sorazmerno povečati tudi število izvajalcev na proizvodnih režijskih delovnih nalogah. Ta tendenca je bila v letih 1984 do 1987 prisotna v DO, saj je odstotek naraščanja zaposlenih na obeh vrstah delovnih nalog med leti enak.

Vzrok za tako veliko število izvajalcev proizvodnih delovnih nalog je vsekakor v razdrobljenosti vzdrževalne transportno-skladiščne in kontrolne funkcije.

Za nazornejši prikaz gibanja števila izvajalcev režijskih delovnih nalog, v letih 1984 do 1987 podajamo še grafikon – gibanje režije od 1984 do 1987. Vidimo, da število izvajalcev režijskih delovnih nalog iz leta v leto narašča. Ob tem pa seveda ne smemo pozabiti, da je iz leta v leto naraščalo tudi število zaposlenih v DO.

Tereza Horvat

Kje bodo letos letovali naši sodelavci iz Medvod?

Z veliko naglico se bliža čas dopustov. Spet se sprašujemo, kje in kako bomo letovali, predvsem pa koliko denarja bo treba odšteti za dopust. Dobro vemo, da življenjski standard delavca že dolgo ni več rožnat in da za rezultate svojega dela – plačo – dobimo vsak dan manj, pa tudi regres je tako nizek, da ga ni vredno omenjati. Po vsem tem lahko zaključimo, da bo izdatek za letošnji dopust za marsikatero družino že nedosegljivo visok.

Pa vendar vemo, da je delovni človek potreben oddiha, počitka, da si pridobi novih moči, da lažje prenaša vse tegobe in obremenitve, ki ga vsak dan pestijo, tako na delovnem mestu kot tudi v zasebnem življenju.

Kakorkoli že, tudi letos bomo imeli delavci tovarne iz Medvod, seveda ne vsi, možnost letovanja v naših počitniških objektih.

Počitniške prikolicе bodo razporejene v naslednjih avtokampih:

- Straško v Novalji na otoku Pagu – 3 prikolicе
- Pila v Punatu na otoku Krku – 3 prikolicе
- Banculuka FKK v Baški na otoku Krku – 1 prikolica
- Slatina v Martinjščici na otoku Cresu – 1 prikolica
- Stupice v Pulju – 2 prikolicе
- India v Pulju – 1 prikolica
- Savudrija – 1 prikolica.

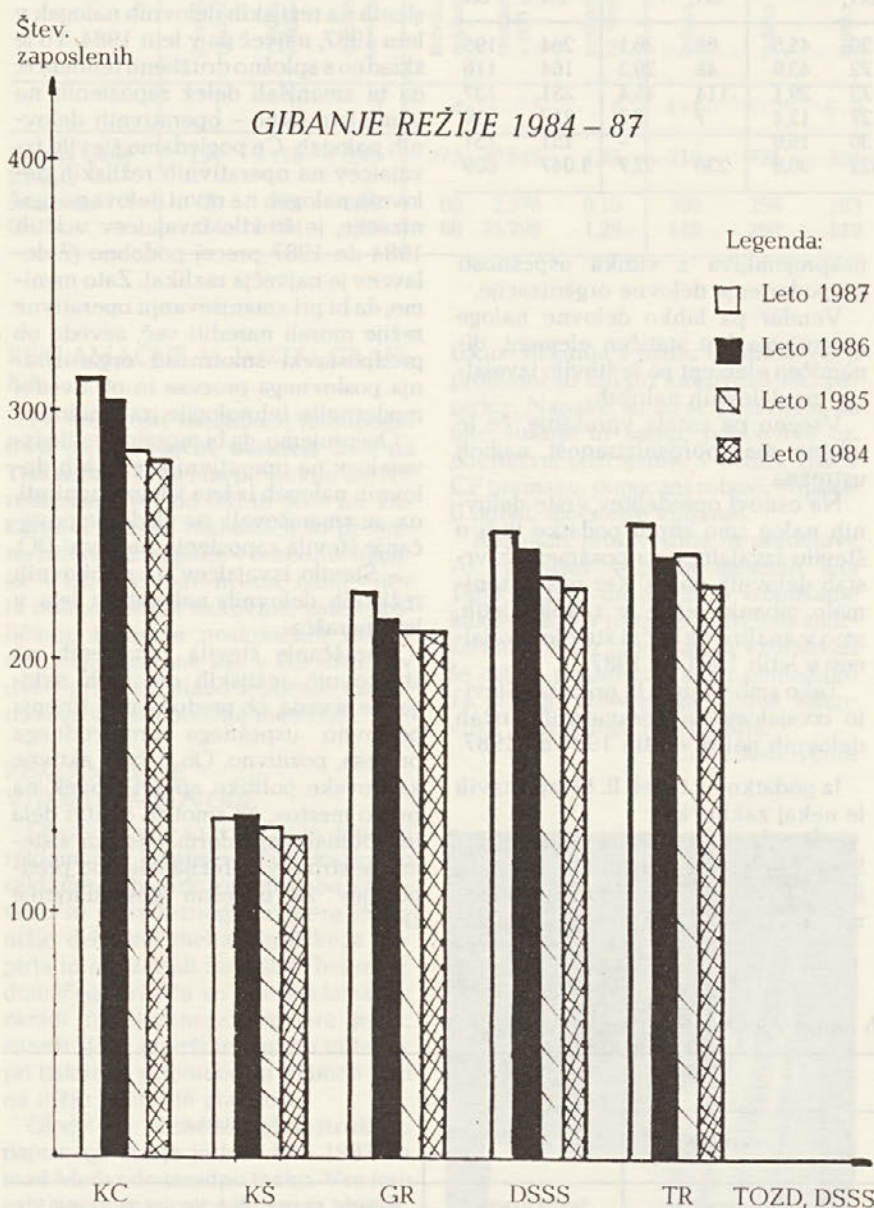
Cena dnevnega najema počitniške prikolicе v sezoni je 8.000 din, izven sezone pa 6.400 din.

Ker pa v letošnjem letu pričakujemo več prijav, kot je razpoložljivih lastnih počitniških zmogljivosti, bomo spet najeli sobe na Velem Lošinju, vendar bodo cene za najem sobe objavljene naknadno.

Kdor pa bo želel preživeti dopust v brunarici s šestimi ležišči, v Čatežu, si bo lahko privoščil kopanje v številnih bazenih (8) s termalno vodo (od 43 °C do 62 °C). Izkoristil bo lahko tudi raznovrstno ponudbo rekreacije in sicer od kegljanja, mini golfa, balinanja, pa do igranja tenisa.

Za enodnevno bivanje v brunarici bo prispevek v sezoni znašal 15.000 din, izven sezone pa 12.000 din.

Tisti, ki so doslej pogrešali letovanje v gorskem svetu, si bodo to poletje lahko nabrali novih moči na svežem zraku, v lepem okolju Kamniških Alp, v štiriposteljnem apartmaju na Kravacu.

NAŠI SODELAVCI

Novi predsednik delavskega sveta v TOZD Medvode

Janez Tomažin

Volitve v samoupravne organe v našem tozdu v Medvodah so bile 10. marca letos. Na prvi seji delavskega sveta 31. marca pa je bil za predsednika delavskega sveta izvoljen Janez TOMAŽIN, za podpredsednico pa Majda RECHBERGER.

Janez Tomažin izhaja iz družine papirničarjev, saj se je že njegov oče takoj po osvoboditvi, po končani papirniški šoli zaposlil v naši tovarni in ji ostal zvest vse do svoje prerane smrti leta 1975. Tovariš Tomažin se je po končani Strojni fakulteti zaposlil v naši tovarni kot pripravnik. Sedaj pa že peto leto uspešno opravlja dela in naloge pomočnika vodje vzdrževanja.

In kaj je povedal ob svoji izvolitvi: »Čeprav sem mlad, tako po delovnem stažu kot po letih, sem najprej razmišljal, da bo funkcija predsednika delavskega sveta zame morda preveč zahtevna. Vendar sem se na koncu odločil, da vseeno kandidiram in to iz več razlogov.

Sem prvi predsednik delavskega sveta iz službe vzdrževanja po vojni. Poleg tega menim, da je vzdrževanje v naši tovarni premalo cenjeno. Zadnje

čase se proizvodnja vse bolj modernizira in avtomatizira in se ji ni treba več poglobljati v sestavo in delovanje raznih strojev in naprav, saj je to izključno delo vzdrževanja. Poleg rednega vzdrževalnega dela, vzdrževanje tudi stalno uspešno sodeluje pri novih naložbah in tudi zato menim, da so vsa ta dela premalo upoštevana. Večina delavcev v tovarni premalo pozna pomen vzdrževanja.«

Janez Tomažin je še dodal, da upa, da bo poleg svojega rednega dela zadovoljivo opravljal vse naloge, ki mu jih nalaga funkcija predsednika delavskega sveta.

Vsi sodelavci mu to iskreno želimo!
Cveta Robas

Grafiki moramo loviti korak s časom

Konrad Orožim je pred kratkim praznoval življenjski jubilej – 60 let. Pridružujemo se čestitkam vseh sorodnikov in sodelavcev! Tovariš Orožim vodi obrat reprodukcije in je zaposlen v Aeru že celih 33 let. Gotovo je eden tistih v Aeru, ki ima največ izkušenj na grafičnem področju in zato vam tudi predstavljamo njegove poglede na poklic grafika, na mlade, ki se odločajo za grafične poklice in na delo grafikov v Aeru.

Kakšna je razlika med poklicem grafika danes in včasih, ko ste začeli?

Razlika je v tem, da so zlasti stavci imeli več možnosti za svobodno oblikovanje, posebno tisti, ki delajo na obzidjih. Z uvedbo mehanografije pa je vse zelo natančno predpisano in tako ne morejo nič več oblikovati po svoje. Spremenila sta se tudi način in organizacija dela. Tehnološka služba je bolj razvita, vsaj naj bi bila – saj predpisuje vse postopke v podrobnosti in grafik ni več samostojen oblikovalec. Danes je to v svetu že povsem industrijski način dela, pri nas pa so še vedno prisotne obrtniške komponente: zastarela oprema, delo za naročnika in seveda industrijski tempo.

Ali je za grafične poklice še vedno dovolj zanimanja?

Zanimanje za grafične poklice je zmanjšano, vsaj v zadnjih letih, ker se mladi bolj zanimajo za tiste poklice, ki omogočajo še dodaten zaslužek. Tega pa si grafik, če je pošten, ne more privoščiti.

Ali imajo mladi, ki prihajajo iz grafične šole, dovolj znanja?

V polpretekli dobi, ko so se mladi usmerjali predvsem v administrativne poklice, smo dobili v uk kadre s slabšo izobrazbo in to se je v stroki poznalo. Predvsem pa tam, kjer je potrebno poznavanje fizikalnih in kemijskih postopkov, kot na primer v reprodukciji, fotostavku in tiskarstvu.

V zadnjem času, dve do tri leta nazaj, pa opažam, da se je zanimanje povečalo. Ne sicer za poklicne grafike, temveč za grafične tehnike, saj se mnogi poklicni grafiki po enem letu dela odločijo za nadaljnje šolanje.

Ali daje grafična šola mladim dovolj praktičnih znanj?

Mladi imajo teh praktičnih znanj premalo, so pa dobro oboroženi s teoretičnim znanjem. Z mladimi je potrebno veliko delati in jim posredovati svoje praktične izkušnje.

Menite, da mladi grafiki v času, ko so pripravniki, dobijo dovolj izkušenj in praktičnih znanj?

V grafični šoli izobražujejo bodoče delavce v reprodukciji le za enoten profil – reprograf. To se mi ne zdi ustrezno. Ti ljudje v praksi opravljajo dela, ki se med seboj zelo razlikujejo npr. repofotograf, jedkar cinkovih klišejev, lito retušer, montažer-kopist, izdelovalec fotopolimernih klišejev. Mentor mora tako pripravniku pri

Konrad Orožim

delu precej pomagati in ga usmerjati v določen poklic. Za res dobro mentorstvo pa delavec ob svojem rednem delu nima časa, pa tudi premalo je stimuliran.

Kaj menite o grafični opremi v Aeru?

Vodstvo našega tozda si močno prizadeva, da obnavljamo in razvijamo nove tehnologije, čeprav so možnosti omejene. Kot grafična hiša imamo pod streho vse tehnike tiska, zato je obnavljanje vseh zelo težko, če ne že ne-

mogoče. Želimo sodobno tehnologijo. Zaradi velikih sredstev pa je ne moremo obnavljati na vseh področjih. Čas od začetka do realizacije nakupa novih strojev je predolg. Zaradi padanja vrednosti denarja nam na koncu uspe kupiti le osnovne stroje. Za dopolnila, ki jim dajejo značilnosti in prednosti pa zmanjkuje denarja. Tako nam manjkajo mnogi specialni pripomočki in merilni instrumenti, ki bi nam omogočili res kakovostno delo.

Kaj je danes s tradicionalno družabnostjo grafikov?

Mislim, da je grafični krst aktualen tudi danes, vendar imamo primerno tehniko le za poklicne grafike, manjka pa nam še za grafične tehnike in inženirje. Družabnost je prisotna še danes, vsaj v oddelku reprodukcije, v kolikor se ljudje niso zresnili zaradi vse večje družbene krize.

Jasna Rode

BESEDE V SPOMIN

**UMRLA JE NAŠA UPOKOJENKA
MARIJA KRIŽNAR IZ TOVARNE
CELULOZE IN PAPIRJA MEDVODE**

Tako tiho in skromno kot je živel, smo se zadnjo nedeljo v marcu v Poljanah nad Škofjo Loko poslovili od naše upokojene kurirke – MARIJE KRIŽNAR.

O naših upokojencih običajno pišemo takrat, ko zapuščajo tovarno, tokrat pa je žal drugače.

Marija je kar dvajset let vestno opravljala delo kurirke v naši tovarni in skoraj ni delavca, ki se ne bi spomnil skromne, med sodelavci priljubljene, drobne ženiце, ki smo jo vsak dan srečevali po vseh oddelkih tovarne.

Ko se je leta 1981 upokojila, še ni vedela za zahrbtno bolezen, ki ji je vzela vid. Čeprav težko, se je vendar odločila za dom slepih v Škofji Loki, saj se je med sebi enakimi dobro počutila. Vsakoletnega srečanja upokojencev se ni udeležila, zato pa se je toliko bolj razveselila redkih obiskov svojih nekdanih sodelavcev, saj je vsaj z njimi prav rada pokramljala o nepozabnih letih, ki jih je preživela v tovarni.

Dolgo se je upirala in kljubovala težki bolezni in vdano prenašala tegobe, s katerimi ji življenje ni prizanašalo. Vendar jo je premagala bolezen in morala se je za vedno posloviti. Gotovo pa je prav, da smo ob slovesu napisali vsaj nekaj besed...

– CR –

POROČAMO O ...

Afriški študenti v Aeru

AERO KLUB OZN že več kot šest let sodeluje z Zvezo afriških študentov v Sloveniji. Zveza združuje preko 130 študentov, ki so na študiju v Ljubljani in Mariboru.

Tokrat so nas obiskali na delovno soboto v aprilu, da so si lahko ogledali tudi del proizvodnje v Grafiki in Kemiji. Med našimi gosti je bilo precej študentov, ki so bili tokrat prvič v Aeru in v Celju, zato je bilo zanimanje toliko večje. Poleg ogleda proizvodnje so jih zanimali podatki o osebnih dohodkih, rezultatih poslovanja, predvsem izvoz v države v razvoju, kakšen je naš proizvodni program, s katerimi programi dosegamo najboljše rezultate, kakšne so želje in možnosti nadaljnjega razvoja, kakšen je družbeni standard, pa še in še.

Skupina študentov je bila tokrat najštevilnejša, kar 51 se jih je odločilo za obisk. Ker so redke prilike srečanja študentov na študiju v Ljubljani in Mariboru, je bil obisk v Celju dobrodošel tudi za osebne pogovore študentov. Kar veliko stvari se je nabralo v času po zadnjem srečanju, tako da tem za razgovore ni in ni zmanjkalo.

Drugi namen obiska je bilo športno srečanje in sicer v malem nogometu, ko so se pomerili z ekipo mladincev iz tozda Kemija Celje. Najbolj razburljivo pa je bilo seveda srečanje med ekipama študentov iz Ljubljane in Maribora.

Rezultati:

AERO : MARIBOR	2 : 1
AERO : LJUBLJANA	2 : 7
LJUBLJANA : MARIBOR	2 : 0

Vrstni red:

1. ZAŠ – Ljubljana
2. Aero
3. ZAŠ – Maribor

Mladinci, ki so sestavljali aerovsko ekipo: Zoran Blažan (2 gola), Stane Bevc (1 gol), Niko Gajser (1 gol), Zoran

Grahek in Bojan Angelovič, v голу pa je branil Andrej Skalar.

Čeprav je bila naša ekipa le »priložnostna«, saj še nikoli niso igrali v tej postavi, so igrali borbeno in še kar dobro. Vodja ekipe je bil Zoran Blažan (obrat Jasnit).

Afričani so povabili našo ekipo v Ljubljano, da bi sodelovali na majskem turnirju ob praznovanju Dneva afriške enotnosti – 25. maj.

V razgovoru s študenti pa smo izvedeli tudi za nekaj njihovih težav: največji problemi so finančne narave (študenti ZAMTES prejema mesečno le 180.000 dinarjev), vemo pa, kakšne so cene prehrane, oblačil in študijske literature. Tudi Zveza afriških študentov ima na razpolago le skopa sredstva, v glavnem koristijo lastna sredstva iz članarine.

Precej težav imajo pri delu folklorne skupine, saj so najaktivnejši odšli domov po končanem študiju, novih študentov pa prihaja vedno manj. ZAMTES podeljuje vedno manj štipendij, pa tudi afriške države namenajo za štipendije vedno manj sredstev.

V študentskem naselju se Afričani skupaj z ostalimi študenti srečujejo dvakrat tedensko v klubu Afrika, kjer poleg poslušanja disko glasbe, recitirajo tudi pesmi, zelo obiskana so tudi predavanja o najaktualnejših temah iz Afrike, priložnostne proslave in ostale kulturne prireditve.

Gostje so večkrat poudarili pomen takšnih obiskov pri nas, saj nas na tak način najbolje spoznajo in navežejo tudi trajnejše vezi, tako prijateljske kot tudi poslovne po vrnitvi v svoje okolje.

Lep sončen dan je spremljal naše goste, tako je bilo srečanje še toplejše in bolj sproščeno kot sicer, dan pa smo zaključili s sprehodom po Celju, kjer smo na kratko spregovorili o zgodovini Celja in današnjih uspehih in težavah.

Anita Žoher

NAŠ AERO

Majhne dežele in mednarodna skupnost

Mednarodna skupnost je v šestdesetih letih opredelila za majhne države tiste, ki so imele manj kot pet milijonov prebivalcev. V sedemdesetih letih se je Združenim narodom pridružilo več držav z manj kot milijon prebivalci. Skupina strokovnjakov iz neuvrščenih držav pa je v letu 1983 izbrala merilo za majhne otoške dežele v razvoju, katerih število prebivalcev je manjše kot 400.000 ter površino ozemlja, ki je manjša od 700 km². Tako demografski zapisi Združenih narodov naštevajo 49 ozemelj, katerih število prebivalcev je celo pod 200.000.

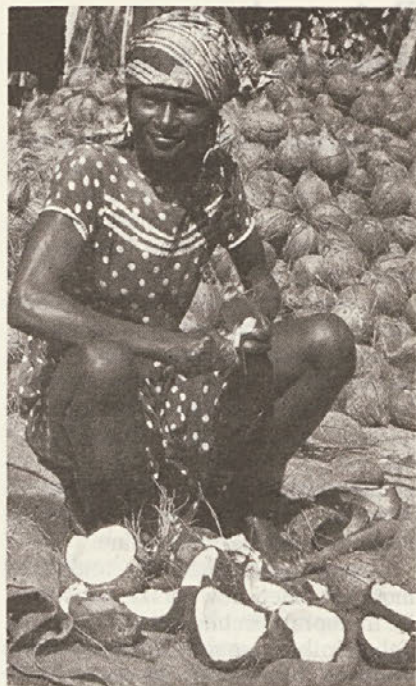
Majhne države se popolnoma zavajajo dejstva, da je zanimanje, ki ga zanje kažejo veliko države, samo občasno. Velike države bi jih lahko, če bi tako hotele, povsem prezrle. Vendar mar to res želijo? Delovanje otoških družb je rezultat stalnih napetosti med potrjevanjem lastne individualnosti in potrebe po vključitvi v mrežo zunanjih odnosov. To je očitno na kulturnem, političnem in gospodarskem področju.

Gospodarska proizvodnja majhnih otoških držav je običajno visoko specializirana in usmerjena pretežno v izvoz. Medtem ko lokalne izdelke izvažajo, se lokalna poraba oskrbuje pretežno z uvozom. Nikakršno pretiravanje ni, če ugotovimo, da v mnogih majhnih državah predstavljajo izvozni sektorji celotno gospodarstvo.

Notranji sektor sicer obstaja, vendar je omejen na vlogo intendanta: skrbi za potrošniško blago in storitve, ki pa tudi ne bi mogel obstajati, če ga ne bi podpirali z denarjem od izvoza ali z zaslužkom delavcev v izvoznem sektorju. Tak izvoz lahko predstavlja kmetijski proizvodi (kokosovo olje in orehi), industrijski izdelki (sladkor z Mavricijusa – ki pa postaja tudi eno od glavnih svetovnih središč industrije pletenin) ali storitev (banke na Bahamih ali zavarovalnice na Bermudih). Nekatere dežele izvažajo celo poštno znamke: npr. v Tuvalu njihova prodaja zadostuje za pokrivanje javnih izdatkov. Nekatere otoške dežele izvažajo tudi delovno silo, izseljeni pa pošiljajo domov blago, ki ima pomembno vlogo v domačem gospodarstvu. Tako predstavlja ta nevidni uvoz na Kapverdskih otokih več kot desetkratno vrednost izvoza. Leta 1980, ko se je Združenim narodom priključila Republika Maldavi (s 176.000 prebivalci), je z velikimi težavami zgradila majhno tovarno za pletenje volnenih odevi, s katerimi pa je danes že opozorila nase vso svetovno javnost.

Združeni narodi in njihove specializirane agencije so življenjskega pomena za majhne države. Edino pravilno je, če to poudarimo v času, ko so te države tarče kritike. Zborovanja, na katerih se lahko vključijo v dialog tudi majhne države na enakopravni osnovi, ponujajo velike prednosti obema stranema.

Varovati pa se moramo preveč optimističnega prepričanja, da lahko mednarodne organizacije poskrbijo za popolno varnost majhnih držav. Edini košček zemlje, ki so ga dobesedno zmleli v prah z jedrskim orožjem je bil otoček Bikini, ki pripada pacifiškemu ozemlju pod skrbništvom OZN. Leta 1950 so ga s pomočjo jedrskega po-

izkusa, ki so ga izvedle skrbniške oblasti, popolnoma razstrelili. Celo več, prisotnost sil Združenih narodov na Cipru od 1946. leta dalje ni mogla preprečiti razdelitve otoka leta 1975.

Problem učinkovitega sodelovanja majhnih držav v mednarodnih ustanovah dejansko še čaka na rešitev.

Povzetek iz Glasnika
(UNESCO)
Anita Žoher

Aerovi petdesetletniki

Prihaja pomlad in to vidimo tudi, če pogledamo skozi okno. V tem, za mnoge najlepšem letnem času, praznujejo petdeseti rojstni dan naslednji sodelavci:

TOZD Kemija Celje:

4. maja je praznovala DUŠANKA SAVIČ, 16. maja pa ANGELA RAS-PET.

DSSS

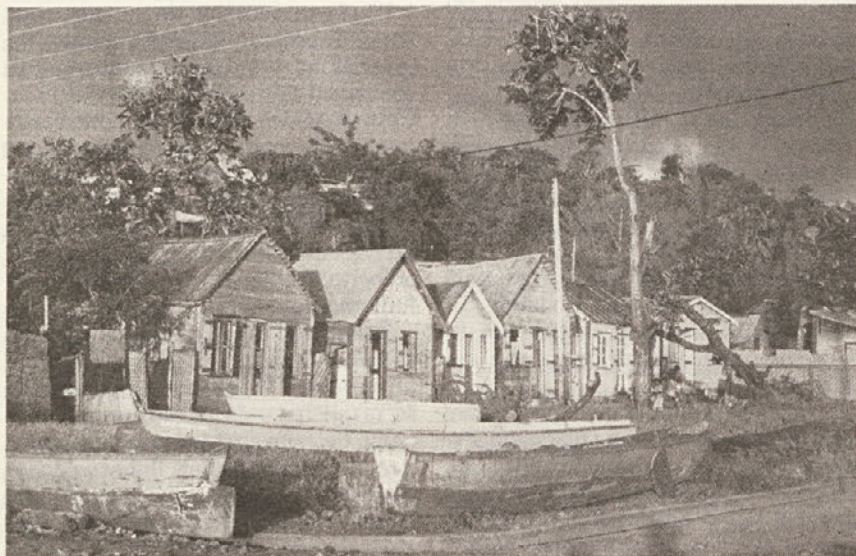
16. maja praznuje KRISTINA MASKALAN

TOZD TRZENJE

27. maja bo praznoval BOGDAN MIRNIK

Vsem iskreno čestitamo!

– Uredništvo –

Potovanje po Ameriki in Kanadi

Dogajanja in slike iz Amerike so nekaj, kar vidimo vsak dan na televiziji, v filmih, časopisih, tako da nam je bila Amerika že pred potovanjem kar nekaj domača, eni smo pričakovali manj, drugi več.

Že samo potovanje z boingom letalske družbe PANAM je bilo večini prijetno presenečenje: neverjetno miren let, preseneča velikost letala, postrežba in vljudnost stevardes, pa film, ki si ga lahko ogledaš, glasbo lahko poslušáš na 13 kanalih, na razpolago so znani časopisi iz zahodne Evrope in Amerike, tako da 9-urno potovanje preko oceana kar hitro mine.

Čeprav smo imeli že tolikokrat možnost videti newyorške nebotičnike in čeprav osebno sploh ne maram nebotičnikov, sem bila izredno navdušena. Manhattana je res veličasten, čist, urejen, pa tudi videti imaš kaj. Najbolj me je navdušil Rockefellerjev center – poslovno in kulturno središče, pa avenija Broadway s Times Squarom, pa 42. ulica, pa 47. ulica – imenovana Diamantna ulica, Empire State Building, od koder je čudovit razgled na New York, prav tako tudi razgled z dveh najvišjih stavb v New Yorku – World Trade Center, itd.

Zanimivi so bili tudi ogledi borze, Chinatowna, Male Italije, Lincoln centra z Metropolitansko opero, kip Svobode in številnih muzejev starejših in modernih obdobj.

Najbolj impresivno deluje prav gotovo New York ponoči – čudovito osvetljen, najbolj moreče pa Harlem in predmestja New Yorka, še posebej ponoči.

Pot nas je vodila tudi v Washington, D. C. V primerjavi z New Yorkom, deluje Washington izredno skromno in majhno. To je tudi eden izmed redkih mest, ki nima značilnega Downtowna, katerega značilnost so visoki nebotičniki. Ogledali smo si Capitol, Arlingtonsko pokopališče, senat, Lincolnov mavzolej, Belo hišo, mavzolej padlim v Vietnamu, obelisk G. Washingtona, še posebej pa smo bili navdušeni v NASA muzeju, kjer je razstavljena vrsta ameriških in sovjetskih raket, moduli Apollov 5, 8, 11, pa Lindbergerjevo letalo, letalo bratov Wright, pa prvi baloni, letala iz 1. in 2. svetovne vojne, makete letalonosilk in križark in še in še.

Že pred potovanjem smo se odločili, da bomo izkoristili tudi možnost obiska vzhodno južnega dela Kanade. Večina se nas je odločila za to pot, vendar se je na začetku zakompliciralo, saj nas predstavnik Kompaša v New Yorku (bivši vodja eksp. Kompaša v

Beogradu) obvestil, da ni mogoče rezervirati prevoza za Kanado! K sreči je bil naš vodič Rok iznajdljiv in končno smo se odločili, da potujemo v Kanado z rent-a-carom in to z Loncolnom in Pontiacoma. Super! Po avtocesti smo prepotovali preko cele države New York State do Niagara Falls. Ogledali smo si slapove ter povzpeli na stolp Skylon, od koder je možen razgled Niagarskih jezer daleč naokrog. Najbolj navdušeni pa smo bili nad Torontom. Nepozaben je razgled s SN Towera (najvišji stolp na svetu) na Toronto ponoči.

Še nikoli v življenju nisem videla takšno morje luči. Toronto je zelo čisto mesto, moderno urejeno, bolj spominja na evropsko urejenost kot je to primer za Ameriko. Ker smo bili v tem mestu kratek čas, smo zato z ogledi pohiteli ter izkoristili vsak trenutek. Nepozaben je Exhibition Center z mnogimi razstavnimi objekti slikarstva, hokejski muzej, zabaviščni prostori, velike dvorane za različne nastope, živalski vrt, ... Obiskali smo tudi дворец Casa Loma, zgrajen v 20. stoletju po načrtih sedmih evropskih gradov, ogromni nakupni center Eaton, mestni in pokrajinski (ontarijski) parlament in čudovito železniško postajo.

Čeprav utrujeni smo se odločili, da povratek v New York ne bo potekal v isti smeri, zapustili smo glavno avtocesto in pot nas je vodila preko Vinske dežele, mimo čudovitih Fingers Lake. Potovanje je bilo izredno zanimivo, saj smo tako lahko bolje doživeli ameriško življenje na podeželju in v turističnih centrih.

In še nekaj vtisov:

- osebno se kar nisem mogla navaditi na »ameriško modo« (skoraj vsi so v teniskah, jeansu, česte so kombinacije tenis copate, debele nogavice in dolg krznen plašč, pa eleganten kostim in tenis copate o obvezni debeli in pisanih nogavicah; temu ustrezna je tudi urejenost trgovin – vse so nepregledno urejene, nametane, kičaste in prepolne izložbe.

- neugledne so tudi podeželske hiše – farme, skoraj vse do lesene, neurejene okolje, redki so vrtovi, toda pred hišami običajno vidiš 5–6 avtomobilov, v vsaki sobi imajo televizor, nekateri celo v WC-jih.

- izredno slabe imajo ceste, pa tudi avtoceste, zasledili smo podatek, da imajo cestni sistem v razsulu (to je tudi edino, kar lahko primerjamo z Jugoslavijo)

- največja muka je gledanje televizije; res, da v Ameriki ne plačujejo TV naročnine, toda gledanje je za to toliko bolj zoprno. Ko smo poskušali zvedeti kaj več o olimpijskih rezultatih, smo v glavnem obupali prav zaradi

reklam, pa predstavitev sponzorjev, pa tudi intervjujev z ameriškimi športniki, njihovimi starši, starimi starši, sosedi, sošolci in še in še. Med eno risanko je od 15–30 reklam. V reklamah izredno pogosto nastopajo filmski zvezdniki. Edina oddaja, ki sem jo gledala brez reklam je bila tiskovna konferenca Reagana.

- Težko vidiš kjerkoli toliko neumnosti kot se dogajajo v predvolilnih kampanjah za izbor ameriškega predsednika. Najbolj grotesken je bil primer javnega kesanja kandidata-evangelista Jeffersona. Novinarji so odkrili afero z eno izmed prostitutk. V cerkvi se je grešnik javno pokesal, jokal, prosil boga za odpuščanje, svojo ženo in prijatelje in po dolgotrajni komediji so tudi ostali prisotni zajokali in mu odpustili greh.

Anita Žoher

Prisluhnite ...

Prisluhnite naši pesmi, našim prizadevanjem, prisluhnite pevcem Mešana nega pevskega zbora DO Aero, ki vam želimo približati in posredovati ubrane in prelepe narodne in umetne pesmi iz naše bogate slovenske zborovske glasbene zakladnice. Letos mineva devet let našega dela, prihodnje leto pa bo za nas že jubilejno – deseto.

Ljubitelji zborovskega petja v Aeru so se pred desetimi leti zbrali pod vodstvom glasbene pedagoginje Alenke Koželj. Z njeno strokovno pomočjo in nesebičnim potrpljenjem je zbor »shodil«. Tovarišica Koželjeva je nadaljnje delo prepustila svojemu stanovskemu tovarišu Emilu Lenarčiču, ki zdaj že tretje leto pospešeno dograjuje naša skupna prizadevanja.

Poudariti moram, da je naš zbor zdrav in prijeten kolektiv, s pristnimi tovariškimi odnosi. Vsi smo enotni, med nami ni razlik in podcenjevanja. Če se še malce pohvalimo, poznavalci pravijo, da smo eden izmed zglednih zborov s trdnimi temelji, ki goji pravo samoupravno mišljenje. Zbor pa dejansko vodi devetčlanski odbor, s predsednico Danico Stanič – Žic, ki odločno in prizadevno opravlja svojo funkcijo.

Zakaj toliko informacij? Predvsem zato, ker bi radi povabili v svoje vrste nove pevce. Torej, vsi, ki oklevate ali še razmišljate, da bi radi prepevali z nami, oglasite se! Med pogoji za sprejem v zbor bi še našli: ljubezen do lepega petja in kulturnen odnos do dela na tem področju. In da ne bi vrgli puške v koruzo zaradi pevskega znanja,

še tole. Strokovnjaki pravijo, da pevci – amaterji na začetku potrebujejo vsaj 20 odstotkov posluha in voljo – ostalo pa se lahko naučiš.

Pred kratkim smo na seji odbora pregledali in ocenili rezultate v pretekli sezoni. Ugotovili smo, da smo načrtovane cilje dosegli. Dobro lahko ocenimo naš lanski koncert, seveda pa nas čaka že letošnji, ki bo v začetku oktobra. Zaključne vaje za ta nastop bomo imeli v Poštarskem domu na Pohorju. Do takrat pa še redne vaje in nekaj vaj ob koncu tedna na Dobrni, nastopili bomo tudi v Grižah in v Stični.

Še nekaj besed o našem lanskem koncertu v Narodnem domu v Celju. Naš nastop je bil zvočno lep in živahen, vendar s kančkom grenkega priokusa. Dvorana je bila sicer polna, pogrešali pa smo vsaj enega od naših vodilnih iz delovne organizacije. Je že tako, kulturna dejavnost, prav tu smo ranljivi...

Lahko bi zapisali še veliko zanimivega o delu našega mešanega pevskega zbora, pa morda o tem še kdaj drugič.

Žani Uranič

LITERARNI UTRINKI

SREČA

Prelep je dan;
to ni zima
saj nebo je brez oblaka:
sama modrina.
In sonce:
sama rumena toplina.

Sprehajava se v tišini.
Srečna sva,
ker sva sama
in ker veva,
kako lepo je biti z nekom,
ki čuti isto;
saj pogled pove več,
kot pa cela gora besed.

PRESENEČENJE

Majhen šopek dišečega cvetja,
ki stisnil si mi ga v roké
osrečil moje je srcé.

Ne vem, kako bi rekla ti hvala,
ker besede tako trde so
in z njimi ne znam povedati,
kaj občuti moje srcé.

A vseeno naj se ti zahvalim
z besedo HVALA,
hvala ti za presenečenje,
ki mi ogrelo je srcé.

Brigita

Tvoj objem

Glasba,
ples,
nič ni lepšega na svetu,
a, moje misli so drugje.

Misli mi blodijo po deželi,
so nekje daleč,
pri nekemu, ki naj bi mi
povnil zaupanje v ljubezen.

Vendar je bilo vse iluzija,
načrti so splavali po vodi,
kot lahka barka,
zopet sem prepuščen času!

Sredi teh misli,
zagledam tebe,
svetlo lučko v temi,
zopet me prevzame radost.

Ko pleševa, sva kot eno,
tvoje oči me opazujejo,
jaz gledam njih,
gledam, občudujem tebe.

Ne morem se te nagledati,
nagledati teh tvojih oči,
ki so me očarale tako,
da jih več ne morem pozabiti!

Vsi premori glasbe,
so predolgi;
rad bi te imel ves čas
v svojem objemu!

Rad bi te ponesel tja,
kjer naju ne bi nihče našel,
kjer bi bila samo ti in jaz.

V tvojem objemu,
sem nekdo drug,
nekdo, ki ga že dolgo nisem
srečal, ga videl!

Tomaž

Mami

Mama,
mama je prva beseda,
prva beseda, ki otrok jo spregovori,
mama je prvo zavetje.

Mama je zavetje,
zavetje pred nevihtami življenja,
pred preizkušnjami sveta,
pred slabimi stvarmi.

Ko odraščaš, mama ti pomaga,
mama te spodbuja,
ti pomaga, te tolaži,
ti vliva novih moči!

Ko enkrat odideš v svoje življenje,
vedno rad se vmeš v zavetje,
vedno rad se vmeš k mami,
zmeraj rada ti pomaga.

Vsaka mama želi, da njen otrok,
postal bi srečen človek,
da znal bi ceniti srečo,
srečo dajati tudi drugim.

Zato mama, hvala ti,
hvala ti za življenje
hvala za ljubezen,
za vse tiste drobne stvari,
ki osrečijo otroka.

Hvala za besede tolažbe,
ko je najhuje,
ko se počutiš tako samotnega,
ko stojiš pred preizkušnjami življenja!!!
Tomaž

Pismo

Zopet sem seštevala dneve ter črta-
la nedelje in praznike. Zopet sem ho-
dila po polju, ki je dišalo po jeseni, na-
birala sem drobne, dišeče poljske na-
geljne in tekala med tihimi borovci.
Nato sem sedla med trave in v meni se
je prepletal dih borovcev in dih jeseni.
Tam nekje daleč se je barval sončni
zahod, obronki hribov so se zlatili v
večeru, jaz pa sem ponavljala vse be-
sede v pismu. In nato se je na drugi
strani neba zarisala svetloba meseca,
ves žareč in topel se je pel v nebo. Čas
je, da se vrne domov. Vendar še posto-
jim. Naslonim se na brezo in moje srce
je polno besed, ki bi ti jih rada poveda-
la. Želim si, da bi zopet hodila skupaj
in da bi mesec sijal na najini poti.

Moja sobica je polna knjig. Kamor
se ozreš, same knjige, zvezki, majhna
pisalna miza, postelja, omara in rože.
Ves moj svet je skrčen na nekaj teh
kvadratnih metrov, ujet med te zido-
ve. Pravzaprav je to prijetna sobica in
naučila sem se jo imeti rada. Dokler ne
bo mraza, bo že nekako šlo, potem pa
bom študirala v knjižnici, kajti kurja-
ve ni. Toda... Vse to je postransko.
Vse to ni pomembno. Važno je, da ti

NAŠA POŠTA

bom nocoj pisala pismo, da bo zopet tako, kot bi bil ob meni. V mislih si vedno z menoj. V mislih se vedno pogovarjam s teboj, vprašujem te za nasvet. Morda si mi v mislih še bliže, kot bi dejansko bil ob meni. Glavno je, da čas teče. Tudi to leto bo minilo. In potem boš zopet tu. In hodila bova po gozdu in zajela bova v dlani vso svetlobo meseca in tkala bova nove sanje. Da, vso polnost življenja bova zajela in ljubezen v nama bo nov, mogočen ogenj, prelep in ves žarek.

V nedeljo sem obiskala tvojo mamo. Malo tesno mi je bilo pri srcu, ko sem se pela v breg. Vaša hišica je še vedno taka kot nekoč: skromno in tiho se tišči pod jablano in na majhnih oknih so še vedno bele zavese in vse polno je cvetočih primul in pred hišo cvetijo oleandri. Tvoja mama ima zelo rada rože. Sedela je na klopi pod jablano in brala. Brez očal. V tisti samoti ji povesi krajšajo in polnijo čas. Ni me opazila, dokler nisem prišla že čisto blizu.

»Glej no, Anal«

»Dober dan, mamal«

Sedla sem poleg nje, ona pa je takoj hitela v kuhinjo in mi prinesla jabolčnika, kruha in sira. Brez smisla se je otepati, saj veš, kakšna je. Morala sem jesti in piti in šele nato sva se začeli pogovarjati. Toliko je spraševala po tebi. Premalo ji pišeš. To jo boli. Prva je bila ob tebi. In vso svojo ljubezen je spletla le zate. Piši ji več! In povej ji, da jo imaš še zmeraj rad.

Popoldan sva šli v vinograd in v sadovnjak. Sadje lepo kaže. In tudi grozdja bo več kot prejšnja leta. Moram reči, da sem se spraševala, kje jemlje toliko moči in poguma, da vse obdela. Povsod se pozna njena skrbna roka.

Mama je začela govoriti o prihodnosti. Bila sem tiho. Nisem je mogla razočarati, nisem mogla govoriti, da midva čisto po svoje načrtujeva življenje. Všeč so mi ti vaši griči, všeč mi je breg s staro hišico. Spodaj, daleč v dolini, več kot dve uri hoda, pa reka, cesta in železnica. In vendar si ne znam svoje prihodnosti načrtovati. Ne, ne bodi hud, tvoja prihodnost in moja prihodnost gresta skupaj, druga ob drugi, prepletata se. Toda težko si predstavljam, da bi bila tukaj, samo tukaj, da bi negovala vinograd in sadovnjak. Morda bi bila srečna. Odrtgana od hrupa in umazanega zraka. In otroci bi bili blizu zemlji in vsemu lepemu, kar ponujajo ti bregi, in bilo bi mnogo sonca... Toda rada bi opravljala tudi svoj poklic. Koliko let sem se borila zanj, mnogo mi je pomenil ta cilj. In če bi tebe ne spoznala, bi bil to mogoče edini smisel mojega življenja in hotela bi ta poklic izvrševati vestno in stopati po stopinjah, ki sem jih sanjala v zgodnji mladosti.

Potem sva z mamo zopet sedli pod jablano in jaz sem jedla pecivo, tisto, ki ga samo ona tako zelo dobro naredi in ki ga imaš ti najrajši, ona pa je pripovedovala. Nikdar se ni še tako razgovorila. Vedno, ko sem prišla s teboj, je bila tako zaprta do mene. Včasih sem imela občutek, da se me boji, zopet drugič, da mi ne zaupa. Morda je prav tvoj odhod vse spremenil. Pripovedovala mi je o svoji mladosti, o tvojem rojstvu, o tebi, o življenju na bregu.

Imela sem občutek, da mi je pripovedovala stvari, ki jih ni še nikdar nikomur pripovedovala. In moram reči, da sem ji globoko hvaležna za to, da jo sedaj čisto lahko razumem. Mislim, da je tvoja mama čudovita ženska. Mnogo je trpela. Ne, ne morem si predstavljati, da bi me ti nenadoma zapustil. In niti pojma nimam, kako bi to prenesla. Saj veš, koliko mi pomeniš... Težko, zelo težko mi je govoriti o tem.

Zame si veter in dež. Zame si svetloba in dih jutra. Zame si zemlja in skala.

Čutim, da sem le s teboj srečna.

In nekaj podobnega si za mamo. Morda v drugačni obliki ljubezni, toda vse si ji.

Ni ji bilo lahko sami v tisti rebri v revni hiši. In potem si privekal ti. Žena se veseli rojstva otroka, če čuti ob sebi trdno oporo moža. Mama pa je čutila na sebi obsojajoče poglede in izkusila je prevaro in njeno pričakovanje rojstva je bila težka bolečina.

Koliko je morala pretrpeti!

In vendar je to življenje nekaj čudovitega, lepega. Iz bolečine si se rodil in rodila se je njena velika ljubezen do tebe in njeno hotenje vzgojiti te v poštenega fanta.

Vse, kar je imela, ti je dala. Bil si njen up in njena tolažba in tvoja hrana je bila ljubezen njenega srca.

Vse v meni se klanja pred skrivnostjo življenja. Vse v meni je neskončno hvaležno za vsa spoznanja ljubezni in lepote življenja.

In tisti večer, ko sem odhajala, sem čisto preprosto objela to drobno ženičko. V tistem trenutku sem namreč čutila, da je postala tudi moja mama.

Rada bi, da bi nekoč varovala najine otroke. Rada bi, da bi najini otroci spoznali tvoj breg, da bi se naužili njegovega sonca in sija in svežine.

Štejem dneve. Koliko dni je še, koliko tih upov in misli, koliko sanj! In vendar včasih čutim to bolečino osamljenosti kot most – most, ki me še bolj veže k tebi. In jutri bo nov dan. Vrbe se bodo še bolj sklanjale k vodi in v zraku bo še več jeseni. In zopet bo prišlo tvoje pismo, dolgo, drobno popisano, in zopet bom čutila, kot da si ob meni.

Lahko noč!

Tanja Jasmin

KAJ JE KULTURA?

V februarju smo praznovali slovenski kulturni praznik. Morda je to čas, da se lotimo razmišljanja o kulturi nasploh. O kulturi naroda, kulturi posameznika, o kulturi določene skupnosti. Ko govorimo o kulturi, tej ali oni, pa se mi postavlja vprašanje: »Ali sploh vemo, kaj je kultura?«

Upam si trditi, da ne. Rekli boste: »Kaj nam bo o kulturi govorila ta frklja, ki je komaj iz plenice prilezla?«

Sem mar res? O, to pa že ne bo držalo. Saj sem stara že štirinajst let in vendar že nekaj vem. Tudi o kulturi. Nekdo bo rekel: »Da, da, ti mladi pa res kaj vedo o kulturi! Ko prag gledališča ne prestopijo, tako kot bi bilo tam minsko polje.«

Pa ni kultura samo gledališče. Tudi ogled filmske predstave je lahko kulturn in branje knjig, ki jih mi mladi prav gotovo preberemo več kot odrasli. Pa tudi to še ni vse, kar se skriva pod besedo kultura. Kolikokrat se starejši – odrasli, kot se imenujejo, kregajo in pretepajo? Je to mar kultura? Seveda ni. Tudi popivanje in razgrajstvo ni kultura. Ko sem že pri tem, to je nasprotje kulture – nekultura.

In spet mi mladi. Kaj nam venomer starejši ne govorijo, naj se zgledujemo po njih? In kakšen vzgled nam dajejo? Velikokrat slab – res. Od kje torej pomanjkanje kulture? Od rojstva, od naših prvih korakov, besed... Greš po ulici in slišiš kletvico, spet drugič se za las izogneš pljunki mimoidočega. To ni niti najmanj podobno človeku, ki naj bi na vsakem koraku izkazoval svojo – osebno kulturo. Spoznamo lahko, da je kultura mnogo več kot knjige, gledališče in kino. To je le majhen delček vsega tistega, kar naj bi sestavljalo nekakšno celoto – narodno, človeško... kulturo. Veliko premalo naredimo za njo. Zares premalo. Kako to vem? V razredu smo se pogovarjali o kulturi in več kot polovica učencev ni vedela, kaj naj bi to sploh pomenilo. Kako naj bomo potem kulturni, če pomena besede ne poznamo in nam ga nihče ni razložil, ali še bolje ni nam dal dobrega zgleda.

Pravimo, da za kulturo ni časa. Seveda je, vendar se tega ne zavedamo. Tudi prijazen pogovor s sosedom, pomoč starejšim in bolnikom, lepo vedenje, vse to je kultura.

In še se bo našel kdo, ki bo rekel: »Zaradi te presnete kulture pa že ne bom poslušal samo Bacha, Verdija...!«

Ne, saj jih ni treba. Vsako obdobje ima svojo kulturo. In tudi obisk rock ali pop koncerta je lahko kulturno doživetje.

Kakšen naj bo zaključek?

Kultura je vse, kar nas obdaja, kar delamo, ustvarjamo. Vsak naj poskrbi zase in za svoje vedenje. Ko pa bo vse uredil, naj pomaga, da bodo tudi drugi odkrili svet kulture, v katerem se zlahka in prehitro izgubiš. Izgubljena pot pa vodi k nekulturi, ki je je dandanes, žal, vse več. Lahko rečem, odločno preveč.

Bernardka Mestinsk, 8.b
COŠ Fran Roš Celje

V ŠOLI

V našem razredu se marsikaj zgodi, kar se naši tovarišici narobe zdi. Pravi, da prevečkrat smo glasni, kar pa sploh res ni!

A najbolj se mi grozno zdi, da nas stalno opozarja in miri. Vendar naša tovarišica tečna ni, ker nam raje kot cveke petke deli.

Zadnjič smo teste pisali, povem vam, takšna vprašanja, da smo vsi kar zijali, vsi razen mene pa so goljufali.

Ne vem, zakaj me tovarišica vpraša, kaj je maj, jaz molčim kot bela kreda in nemo ob tabli stojim.

Zdaj me pa pustite pri miru, da napišem mami obvestilo: »Draga mama, do jutri adijo, s sošolci grem na pravo gostijo.«

Peter Steničnik, 5.b
COŠ Fran Roš Celje

KURIRČKOVA POŠTA

Prvega aprila smo v naši šoli sprejeli kurirčkovo pošto. Iz vsakega razreda so se zbrali po trije učenci. Moja sošolka Maša – namestnica predsednice pionirskega odreda – je vodila pogovor. Pogovarjali smo se o kurirčkovni pošti. Ob koncu se je tovariš, ki je govoril, poslovil: »Za domovino,« pionirji pa so odgovorili: »S Titom naprej!« Ko je odšel, so trije učenci odnesli kurirčkovo pošto na šolo Franja Vrnčiča.

Mojca Šušterič, 5.b
COŠ Fran Roš Celje

MOJE RIBICE

Jaz imam štiri ribice. Vsak dan se pode po akvariju. Ponoči ribice spijo. Ko se zjutraj zbude, jim dam hrano. Hrano jim dam samo enkrat na dan. Vodo jim zamenjam vsak dan. Ribice morajo imeti čisto vodo. Na dnu akvarija imajo pesek, v pesku pa vodno rastlino. Rada jih opazujem, ko plavajo. Ena ribica je drugačna od ostalih. Ima tri plavutke in je manjša. Rad imam svoje ribice.

Katja Ošljak, 2.c
COŠ Fran Roš Celje

POMLAD

Pomlad je takrat, ko zvončki cvetijo. Pomlad je takrat, ko ptički žgolijo.

Pomlad je takrat, ko se zaspanci prebudijo. Pomladi se vsi veselijo, ker ptički žgolijo.

Pomlad je takrat, ko se sonce bo povzpelo na nebo in bo bolj toplo.

Sanja Milinkovič, 3.b
COŠ Fran Roš Celje

KAKO SEM SE NAŠEMIL

Bližal se je pust, starodaven ljudski običaj, ko kurenti preganjajo zimo. Mama in oče sta me kar zasula s predlogi za maske in res nisem več vedel, v kaj se naj našemim. Šel sem v trgovino in si ogledoval kostume. Bližal se je torek in z njim pust, za masko pa se še nisem mogel odločiti. Iztok, Matjaž in Boštjan so že imeli pustna oblačila. O, kako težko si je izbrati masko! Kaj bom? Gusar? Ne, to ni zame! Turek? To sem bil lani. Pajac? Ne, preveč si našemljen. Superman? To je otročje! Toliko idej sam imel, vendar so se mi vse zdele slabe. Očetu so počasi popuščali živci. V nekaj se moram našemiti in pika! Toda v kaj? Čarovnik? Da, to je prava ideja!

Naučil sem se nekaj trikov. Pust je prišel v velikem pričakovanju. Začel sem se oblačiti. Najprej sem vzel pripomočke. Ko sem se oblekel, sem se spomnil, da sem pozabil obleči jopič. K vragu! Samo še tega mi je manjkal! Hitro sem si odvezal ogrinjalo in zapel jopič. Tako, bil sem pripravljen. Odšel sem v šolo.

Tako so se končale moje priprave na pustovanje.

Rok Zupančič, 6.a
COŠ Fran Roš Celje

MOJE POČITNICE

Letošnje zimske počitnice so bile kar dolge in imela sem veliko časa za zabavo.

Prvi teden počitnic je bila pri meni sestrčna Petra. Prvi dan sva šli v kino gledat grozljivko LINK. Drugi dan sva bili v Novi vasi, da bi Petra spoznala moje sošolke, vendar večine ni bilo doma. Tretji dan smo bili na kopanju na Dobrni, ogledali pa smo si tudi rokometno tekmo. Četrti dan sva spet šli v kino. Gledali sva film PIRAMIDA STRAHU. Peti dan pa sva pripravljali prtljago, saj se je Petra odpravljala domov.

Drugi teden počitnic smo bili na Kopah. Tam smo se smučali, v nedeljo pa smo se vrnili domov. Zvečer sem se pripravila za šolo.

Mojca Šušterič, 5.b
COŠ Fran Roš Celje

TEKMOVANJE V ZAGREBU

Na drsanje hodim v mestni park. Trening imam vsak dan po dve uri. Večkrat grem tudi na tekmovanje. Najbolj všeč mi je bilo zadnje tekmovanje, ki je bilo v Zagrebu. Na tekmovanje smo šli vsi najboljši. Ko smo se pripeljali v Zagreb, smo šli na žrebanje, nato pa v hotel, kjer smo prespali. Drugi dan smo se zbudili ob petih zjutraj in odšli na zajtrk. Ko smo se najedli, smo odšli na tekmovanje. Drsali smo obvezni in prosti program. Bili smo tudi v domu športov, kjer smo dobili medalje. Dosegel sem drugo mesto. Ko smo dobili vsak svojo diplomu, smo se vrnili v naše mesto Celje.

Imel sem se zelo lepo.

Primož Jurak, 2.r
COŠ Fran Roš Celje

»NADOMEŠČA STRICA POŠTARJA...«

Bilo je pri uri slovenskega jezika. Učili smo se o rabi vezaja in pomišljaja. Povedali smo, da vezaj uporabljamo pri deljenju besed, med dvema različnima besedama, če sta tesno povezani, in tako dalje. Pomišljaj pa nam rabi, da loči vrinjeni stavek od ostale povedi, poudarja nasprotje in nadomešča (tovarišica, je hotela reči: »Narekovaj.«). Fantje iz razreda pa so zapeli: »Nadomešča strica poštarja...« Zasmijali smo se. (Čeprav smo osmi razred, ga ni med nami, ki ne bi poznal češke risanke o poštnem nabiralniku.) Tovarišica se ni jezila, ampak smejala.

Romana Novak, 8.b
COŠ Fran Roš Celje

ŠPORTNA

RAZGLEDNICA

**ZA
DOBRO
VOLJO**

– Ne, čuvaja ni tukaj; tudi jaz ga čakam.

– Brez besed

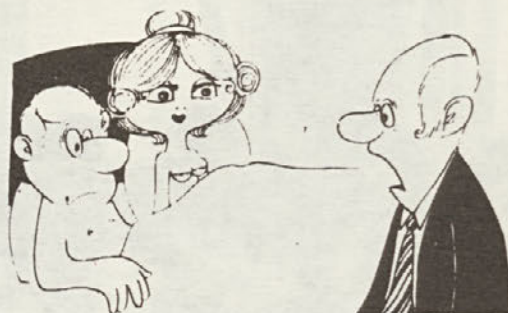
– No, očka, kdaj se boš spet šel z mano drsat?

– Pa ti je jasno, Tone, da je to lahko vzrok za ločitev!

– Da, ta pa res potrebuje osebnega čuvaja!

– To je pa že preveč! Najprej mojo ženo, zdaj pa uporabljate še moj parkirni prostor na dvorišču!

Celje - skladišče
D-Per

452/1988

1119881574,4

COBISS